

ԲԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԵԹԱ

ՃԻԼՏ I

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՕԳՈՍՏՈՍ 5, 1911.

Ն⁰ 32

ՊԵՆՏԻ ՄՍԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՂԱԼԻՊ ՎԷ ՄԱՂԼՈՒՊ ԱԽԼԱԳԸ

Պու կիւն վաթանդազըն էն պէօյիւք ճիհատը ախլագի տիր : Ֆերտէրին ախլագը օլտուղու կիպի գալմարըն վէ միւլէթլէրին տէ ախլագի սիրէթի վար տըր : Պու մէմէքէթտէ պիւթիւն Օսմանլըլարա մախսուս եւթթարղ պիր ախլագի սիրէթ եօգ տըր : Անասըրը միւլթիւլիֆէնին հէր պիրիսի տէհրէրաէն պէրու քէնաինճէ պիր ախլագի մէպէք իթթիխաղ էթմիշ, վէ քէնտի տինի, մէղհէպի վէ մուհիթինէ կէօրէ պիր սիրէթ թէշքիլ էյլէմիշ տիր : Պու մէմէքէթտէ մէվճուտ օլտն միլլի ախլագլարըն իքի պէլլի քիփլէրինէ (նէվ) նազարր տիգգաթ ճէլպ էթմէք իսթէրիզ, եանի, զալիպ գալմարըն ախլագը վէ մաղլուպ գալմարըն ախլագը :

1. Ղալիպ գալմարըն ախլագը. — Մուհարէպէ վագթընտա ատէմէր պիրիպիրի իլէ՝ սուլ՝ վագթընա մախսուս օլտն ախլագի հասալար իլէ մուամէլէ էթմէզլէր : Հագիգաթը սէթր էթմէք, տիւշմէին գուվիլէթինի զըրմագ, անը զաիֆլէնտիրիպ քէնտի քէնտիսինի գուվիլէթլէնտիրմէք իսթէրլէր, վէ շայէտ պիր թարաֆ

զալիպ օլուր իսէ, օ թարաֆ զալէպէսինին նէթիճէսինտէն իսթիֆատէ էթմէք իսթէր : Մէմէքէթին պէրէքէթլէրինին քէյֆինի չըգարմագ վէ րահաթ էօմր կէչիւրմէք իսթէրլէր : Ղալէպէսին նէթիճէսի օլարագ՝ զալիպ օլտն քէնտի քէնտինէ կիւվէնիր, վէ իզգէթի նէֆսի գուվիլէթլի օլուր : Պէօյլէճէ զալիպ օլտն պիր փարշա միւլթէքէպպիր վէ րահաթ էօմրէ թալիպ պուլունուր : Ֆէթհ էթտիյի գալմարըն թահթը թէպաիյէթտէ սագլամագ իշիւն մաղլուպ գալմարը զաիֆ պրագմագ լազըմ կէլաիյինտէն՝ պազը տէրէճէ զալիմ օլուր : Տիգգաթ օլունուրտա կէօրիւլըր քի, սուլ՝ վագթընտա պու էվսաֆըն պաղըսը փէք մագպուլ վէ միւլթահսէն, պաղըսը իսէ փէք մուզիրր տիր : Ճէնապ սույղուսու, քէնտիյէ կիւվէնմէք, չէճաաթ, իտարէ էտէպիլմէք, պունլար էյի, լաքին զալիմիք, պաշգալարըն մուվաֆֆադիյէթինտէ քէնտինէ զիյան կէօրմէք, րահաթ էօմր կէչիւրմէքլիյին նէթիճէսի օլտն թէնպէլլիք, պունլար մուզիրր տիր :

2. Մաղլուպ գալմարըն ախլագը. — Մուհարէպէտէ մաղլուպ օլտն թարաֆէն էվվէլ քէնտի իզգէթի նէֆսինի զալիպ էտէր : Մաղլուպիյէթ նէթիճէսի օլարագ

ղայ էթտիյի հիւրընդունելի պէրապէր, նի-
չէ գըյմէթլի շէյլէրինի տէ զայիպ էտէր :
Նէ էքտիյի զիյան վէ եէտիյի տիլլէ ալ-
թընտա քէնտի շէրէֆինի վէ ճէնապ հիս-
սինի տէ զայ էտէր :

Վէ եաշամագ իչիւն քէնտինէ զալիպ ու-
լանլարըն հիւսնի ըրզասը լազըմ կէշտի-
յինտէն, անլէրէ թէպասպիւս էթմէյէ,
ըիյա էթմէյէ մէճպուր օլուր : Լաքին տի-
կէր թարափտան՝ պու չէթին անվալ ա-
րասընտա եաշայապիլմէք իչիւն ազընը վէ
օլանճա գուվլէթինի գուլլանմաղա մէճ-
պուր օլուր : Եալանլար տիւզէր, հիլէ
խուտալար տիւչիւնիւր, գաղանճ եօլլարը
պուլմաղա չապալար, պօշ տուրամագ,
տաիմա իլլէմէյէ մէճպուր արը : Հէփ պու
հալլար նէթիճէսինտէ մաղուպ գալմլարըն
ախլագընտա տա էյի վէ քէօթիւ շէյլէր
պուլունուր : Բիյա վէ հիլէ էթմէյէ հա-
գիգաթտան սաիար, տաիմ թագիւր վէ
թէհլիքէտէ օլուրլունտան գօրգապ օլուր,
իտարէ ի ումուր պաշգասընըն եէտինտէ
օլուրլունտան մէրպութ պուլունուր, պուլն-
լար ֆէնա արը : Տիկէր թարափտան չապա-
լամաղա մէճպուր օլուրլունտան իտարէճի,
ազըլլը, համարաթ, քէնտի արալարըն-
տա միւթթէհիտ, մաղըյա սասըգ օլուր-
լար : Պուլնլար տա էյի խաստիյէթլէր տիւր :
Պու կիւն պիլ պու մէմլէքէթտէ եէնի
Օսմանլըրգ թէսապիլուրունը նաղարիյաթ-
տան ֆիլիլիյաթա կէթիրէրէք պիւ թագըմ
եէնի միլլի էփսաֆը ախլագիյէ մէյաանա
կէթիրմէք խթէյօր իտէք, պուլնուն թա-
րիգի՝ պու տիյարտաքի զալիպ վէ մաղ-
լուպ միլլէթլէրին էփսաֆընտան էյիլէրինի
սէչիպ, թամիմ վէ թէչվիւր էթմէք, վէ
քէօթիւլէրի պուլուպ անլէրի թագպիւս վէ
թէրք էթմէք տիւր :

Պիզիմ մէմլէքէթիմիգտէ պու զալիպ վէ
մաղուպ միլլէթլէր ախլագը՝ ֆագիլէթ-
լէրի վէ գուսուրլարը իլէ պէրապէր հէր
թարափտան աչըգ կէօրիւնմէքտէ տիւր :

Արաւըլտա շէճաաթ վէ անըն ըէֆիգի չա-
լըմագ, համարաթլըգ վէ թէնպէլլիք,
ճէնապ վէ ըիյա, զէքեա վէ իտարէսիլլիք,
վէհասըլ հէփ պիւրի պիւրինին զըտար օ-
լան ախլագլար գարմագարըլ տուրույօր :
Պու սէպէպտէն կեահ գարտաշար կիպի
պիւրիպիւրիմիզին պօյնունա սարըլըյօրիլ,
կեահ պիւրիպիւրիմիզի պօղմաղա գալ-
գըլըյօրըլ, կեահ շէվգ ու շէթա-
րէթլէ տօլուպ տիւշմէն ալէյհիտէ
աթէշ փիւսիլիւրիւյօրըլ, կեահ եէրէ գա-
տար էյիլիպ թէպէսպիւս էտիյօրիլ, պու
սէպէպտէն պու եէնի միլլի էօմրիւմիւր՝
թէնագուլլար վէ թէգատտալար իլէ տօլու-
տըր : Հալա փէրտէյի թութտուրամատըգ :
Եէնի Օսմանլը միլլէթլինին ախլագը՝ զա-
լիպլէր ախլագը մը, մաղուպլա՝ ախլա-
գը մը տըր : Տահա պէլլի տէյիլ : Եկէր
իլէ եարտար պիւր միլլէթ օլանագ իտէք,
մուայյէն վէ նէճիպ պիւր միլլի սիյրէթ էլ-
տէ էթմէլիլիլ : Իմաի զալիպլէրին ըէլսա-
վէթինի, մաղուպլարըն ըիյասընը, զալիպ-
լէրին զալըմլըղընը, մաղուպլարըն գօր-
գաղըղընը, զալիպլէրին զուրուրունը, մաղ-
լուպլարըն ֆիւթուրընը, զալիպլէրին հա-
սէտինի, մաղուպլարըն հիլէսինի պրագա-
լլմ տա, հիսսի ճէնապա մալիք, շէճի,
հալիմ, միւսթագիմ, իւմիտի, համարաթ,
քէնտինէ կիւվէնէն վէ ճիւմլէսի պիւրիպի-
լինի սէվէն, վէ էճնէպիլէ նէզաքէթլէ
մուամէլէ էտէն եէնի պիւր միլլէթ օլալմ :
Յ. Գ. Գ.

Նէ եագըլըղըլ հալան սէյլէ, նէ տէ
եագըլըղըլ հագիգաթ սէյլէ :

ԳՕՆՖՈՒԿԻՈՍ

Մէլէքիւթ Ուլլահ՝ էն էյի մագսէտլէր
իչիւն, էն եիւքսէք սաիգալար վէ էն միւ-
նասիպ մէպտէ ու վասըթալար իլէ իլլէյէն
էն էյի ատէմլէրտէն միւթէշէքքիւ պիւր
հէյէթ ի իճթիմաիյէ ի պէշէրիյէ տիւր :

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ ՎԷ ԱՅԻՆՓԵՐԵՍԹԼԻՔ

Տին՝ էն երևաքէր մանասընտա ինսան
 րուհը իլէ րուհ օլան Ալլահըն միւլագաթը
 տըր: Խրիսթիյանըդ՝ պու ալագայը Ալլա-
 հըն մուհապպէթի իւզէրինէ թէհսիս է-
 տիպ, ինսանտա տախի պունըն էսասընըն
 մուհապպէթ օլմասընը թալէպ էտէր: Վէ
 իշթէ ինսան րուհը իլէ րուհ օլան Ալլահըն
 մուհապպէթ էսասը իւզէրինէ միւլագաթ-
 լարը՝ տաէմոէ րուհանի հայաթը թէշքիլ
 էտէր: Պու հայաթ փէք մագուլ, հագիգի
 վէ պախի սէլամէթ օլան պիր հայաթ
 տըր: Լաքին ինսան՝ ճէսէտտէ սաքին օլան
 պիր վարըդ օլուպ պազը ճիհէթլէրճէ ճէ-
 սէտին գափախոնէ թապի պուլունտուղու
 իշին, քէզալիք քէնտինին ազլի հայաթը
 պիր թագըմ ազլի գախտէլէրէ թապի օլ-
 տըղը սէպէպտէն, րուհանի հայաթը թէշվիդ
 վէ թէրվիճ էթմէք իշին պազը ճէսէտի
 վէ ազլի վասըթալարա միւրաճաաթ էթ-
 մէք լազըմ կէլիր: Պու վասըթալար տինի
 ային ու մէրասիմ, ազախտ վէ թալիմաթ
 տըրլար: Պու սուրէլիլէ տինին պիր հայա-
 թի վէ մագսէտ օլան ճիհէթի վար, պիր
 տէ ճէսէտի վէ վասըթա օլան ճիհէթի
 վար տըր: Պունլարըն էհէմմի իւքի տիր:
 Վէ պունլար՝ պու նիսպի մէվգիլէրինտէ
 գալըրգճա տինի հայաթ կիւզէլճէ նէմա
 պուլուր: Լաքին պու թէնասիւպ պօղու-
 լուրսա տինի հայաթ տա զարար չէքէր:
 Էկէր ատէմլէր րուհանի հայաթը թէշվիդ
 էտէճէք վասըթալարա էհէմմիյէթ վէրմէ-
 յիպ սալթ րուհանիյաթլա ուղրաչըրլարսա
 միւնղէվի վէ խայալիէրէսթ ատէմլէր օ-
 լուրլար, վէ էկէր րուհանի հայաթը իհմալ
 էտիպ սալթ խարիճի վասըթալարը հըֆը
 էտէրլէրսէ այինիէրէսթ օլուրլար: Կէշէն-
 լէրտէ Լօնտրատա իճրա օլունան թաճլան-
 մա խըտմէթլէրինտէ խարիճի չէլէր տիւն-
 եատա սալթի միւլի կէօրիւլմէմիլ տէրէճէ-
 տէ փալլագ իտիլէր, եինէ տէ պու փար-

լագ ային վէ մէրասիմ ալթընտա րուհանի-
 հայաթըն մէվճուտ օլմասը միւմքին տիր:
 քէզալիք Գուէյըրլար՝ հէր կէճէ ային վէ
 խարիճի մէրասիմի թէրք էտիպ րուհանի-
 յաթա էհէմմիյէթ վէրիլէր իքէն,
 անլէրին սիւքիւթ տուա մէճլիսլէրինտէ ա-
 յինիէրէսթլիք մէվճուտ օլսալիլիր:

Լաքին ատէմլէր արասընտա թէհլիքէ՝
 չօղճա այինիէրէսթլիք թարաֆընտա տըր:
 Հէր տինտէ պու վար տըր: Փուլիէրէսթ-
 լիքտէ ալ վահիտ օլան Ալլահ ունուտուլ-
 մուշ վէ անըն իզհարաթը եա էսէրլէրի
 ատէմլէրին նազարը տիգգաթընը ճէլպ
 էյլէմիլ տիր: Իսլամիյէթտէ չօղլար էլ ա-
 յագ երգամագլըղը վէ պազը խարիճի ի-
 պատէթ խըզմէթլէրինի Վահիտ Ալլահ իլէ
 րուհանի միւլագաթտան մուհիմմ սայմագ-
 տա տըրլար: Խրիսթիյանլար արասընտա
 տա պու այինիէրէսթլիք տախիմա կէօրիւլ-
 մէքտէ տիր:

Էսքի քիլիսէլէրէ պալգ, Աշաի րապ-
 պանի, վէ վաֆթիլտէ, իպատէթ վէ թէ-
 րէնիւմլէրտէ, էլպիտէ վէ րէսմլէրտէ, ա-
 լամէթ վէ րէմլէրտէ հէփ վասըթա՝ մագ-
 սէտ կիպի, վէ ճէսէտ՝ րուհ կիպի էհէմ-
 միյէթ քէսպ էյլէմիլ վէ նիլէլէր իշին
 ային ու մէրասիմ րուհանի հայաթըն եէ-
 րինէ կէշմիլ տիր: Փրօթէսթան քիլիսէլէ-
 րինէ պալգ: Թալիմաթ վէ ազախտին Խն-
 ճիլի օլմասը, Քիթապը մուգատտէսին եա-
 նըլմագլըղը վէ եանըլմալ թէֆսիլինին, վազ-
 լար վէ տուալարըն հայաթ եէրինէ կէշմէք
 թէհլիքէսի վար տըր: Նիլէ քիլիսէլէր էյի
 պիր վարը պուլուրլարսա վէ օ հէր նէ
 եօլ իլէ օլուրսա օլուն քիլիսէլի ճէմաաթ-
 լա տօլտուրապիլիքտէ, վէ քիլիսէ ումուրը
 վէ սանտըղը, մէքթէպլէր վէ տիկէր միւհս-
 սէսէլէր կիւզէլճէ իտարէ օլունապիլիքտէ,
 պու գատարը քեաֆի սայլըր: Բուհանի
 հայաթ, վէ ազալարըն էօմիւնտէ Քրիստո-
 սընքինէ միւշապիհ սիրէթ վէ քէմալ օլ-
 սա օլմասա չօղ ֆարգ էթմէզ, պու իսէ

րան Շահը արդ ը վիճուտ էտիյոր : Հալ-
պու քի Բուսիա տէվէթի՝ Շահը քէնտի
թօփրաղընտան կէշիրմէմէյի թէահիւտ էթ-
միշ իտի : Շահըն օրատա զուհուրու պի-
զիմ իշին տէ էյի հաւատարէրտէն տէյիլ
տիր : Գիւշիւք Գարատաղ հիւքիւմէթինին
թէմայիլիւ վէ էֆալը արթըզ պիւսպիւ-
թինն մէյտանա չըգըյոր : . . . Պիզէ գար-
չը հէր եէրտէ , հէր քէստէ պիր չիւպհէ ,
պիր թէրէտտիւտ վար տըր : Իշթէ փէք
աչըզ կէօրիւնիւյօր քի եա պիզ տէյիշտիք ,
եախօտ էվրօփա տէյիշտի , վէ եա իքի-
միզ տէ տէյիշտիք ! Շայանը հայրէթ պիր
հալ վար ! Անճագ , օ նէթայիճի տէյիշ-
տիրէպիլէճէ սուրէթտէ հարէքէթէրիմի-
զի թահվիլ էտէմէյօրըզ : Անլաչըմայօր :
Պու թէպէտտիւլլէրին նէթիճէսի էյի օլա-
մայաճաղընը էլպէթթէ պէօյիլիւմիւզ տէ ,
քիւշիլիւմիւզ տէ թագտիր էտիյօրուզ : Պիր
գուվլէթ , հէր հալտէ խարիճտէն կէլմիշ
պիր գուվլէթ՝ պիզի էճիւնէ գաթմըշ
սիւրիւքէյօր : 30 միլիօնլուգ խալզ՝ պու
սաիգի կէօրիւպ տէ եագասընը գուրթա-
րամայօր , հիշիլէ տօղրու կիտիյօր : Պա-
գաթ պէն էմին իմ , կէօղիւմ իլէ կէօրիւ
կիպի էմին իմ քի , շէքլինի , հուվիյէթի-
նի թային էտէմէյէճէյիմ պիր գուվլէ ի
մէսթուրէ ի խարիճիյէ պիզիմէ օյունճագ
կիպի օյնայօր : Պու գուվլէթ՝ քէնտիսինէ
գարչը կէլէմէյէճէյիմիզի , հաթթա քէն-
տիսինի կէօրէմէյէճէյիմիզի անլատը : Պի-
զէ՝ պիրպիրի իւզէրինէ էօյլէ էֆալ ու հա-
րէքեաթ եափտըրտըր քի , պունա իլգասաթ
ը մըզնաթըսի (suggestion) տէմէքտէն
պաչգա պիր թապիր պուլումամ : Պէն տէ-
յօրըմ քի , օ գուվլէթ՝ պիզտէրի թէճ-
րիպէսիլիլքտէն ճէսարէթէ կէլտի , պիզի
ֆըրըլտագ կիպի չէվիրտի , նիհայէթ՝ գըր-
տըր աթտը : էվրօփա փօղիթիգասընը , էվ-
րօփա էֆքեարը մէտէնիյէսինի անլայա-
մամագտան պէօյիւք պիր գօրգուլմ եօգ-
տըր : Պիր շարգ թէրպիյէսի վար տըր քի

հատտը զաթընտա ֆինուսը հաղըրէնին
էսասալարընտան զիյատէ՝ նէ ֆէրտին , նէ
տէ հէյէթ ի իճթիմաիյէնին սէվգ ու ի-
տարէսինէ եարամայան պիր թագըմ էֆ-
քեարը թըֆրանէյէ , խայալթա միւս-
թէնէտ տիր : Հէր պիր մէմէքէթտէ պիր
«ըչըզ կէօրմիւշէր» սընֆը պուլունուպ
մէմէքէթին մատտի վէ մանէվի իհթիյաճ-
լարընը եալընըզ պու ատէմէր տիր քի ,
աչըզ վէ էյի կէօրէպիլիլըրէր : Պինաէն ա-
լէյի պիր հէյէթ ի իճթիմաիյէ իշինտէ
պէօյլէ ատէմէր պուլունմազ իսէ , եախօտ
օ հէյէթ ի իճթիմաիյէ պու կիպի ատէմ-
լէրտէն խօշանմազ իսէ , արթըզ օրատա
պիր էսէր ի նէճաթ կէօրիւլմէզ : Շիմտիքի
հիւքիւմէթէր վէ միլլէթէր ճէհալէթլէ
եիւրիւյէմէզլէր : Պիր միլլէթին մուգատ-
տէրաթընտա ճէհալէթին եէրի եօգ տըր :
Ասլա ինքեար օլունամազ քի մէմէքէթի-
միզ ճէհալէթ իշինտէ եուվարլանըյօր :
Ճահիլ քիմնէլէր պէօյիւք էմէլլէրէ սալար-
ըրըյօրըար : 2½ — 3 սէնէլիք թարիխիմիզ
պագալըմ : Հէման հէր խաթվէտէ եան-
լըչըզլար էթտիք : Տօղրուտընը իսթէր
խէնիլ նէ եափտըղըմըզը , նէ եափաճա-
ղըմըզը պիլէմէտիք : Իլմիլիլիյին , թէճ-
րիպէսիլիլքտէն չըգարտըղը հնչ վէ հուշա
տօղրու գօշտուգ : Պիր քէօր էպէ օյունու
տըր օյնատըզ : Մէմէքէթ պու ճէհալէթ
րէհպէրլիյինտէն գուրթուլմազ իսէ տահա
չօգ սըզընթըլար , զահմէթէր չէքէրիզ :
Հաթթա իհթիմալ քի , իշինտէն պատէ-
մա չըզըլամայաճագ պիր վարթայա տա
քէնտիմիզի աթտըրը : Իշթէ ազլը երէն
ատէմէր շու վաթանըն հալինէ աճըյըզ ,
արթըզ պիր արայա կէլէրէք՝ խալզը , մէմ-
լէքէթի սէլամէթէ տօղրու սէվգ էթմէլի
տիրլէր : »

Պունըն եանընա պիր սէ՝ տէօրտիւնճիւ
օրտու միւֆէթթիլի միւշիւր Օսման փաշա-
նըն Մուշտա՝ Խապէօյտէ Գիւրալէր վէ էր-
մէնիլէր հուզուրունտա իրատ էթտիլի
նութգու գօյալըմ :

Օսման փաշաներն նուրբգը.— Օսման փաշա՝ էթրաֆընտա պիր թագըմ էրմէնի վէ Բիւրտէր պուլունտուզու հալտէ էրմէնիլէրէ խիթապէն շէօյլէ սէօյլէմիշ տիր . «Պու սախթէ սէօյլէր վէ ըիյաքեարանէ թէմէնիյաթ եէրինէ՝ գալպինիդի թէմիդ թութունուզ : Սիզ էրմէնիլէր՝ մէշրութիյէթին շու 3 սէնէսինտէ արազի մէսէլէսինին արգասընա տիւշիւպ պէօյիւք զավզալարա սէպէպ օլտունուզ, վէ Բիւրտէրի քէնտի կէշիմէրինտէն մահրում էթտինիզ : Սիզ ագըլը, սիյասիյաթա աշնաատէմէրսինիզ, Օնուն իշին քէնտի հիւնէրի քէլամ վէ գուվէթի գալէմէրինիզ իլէ մուվաֆֆազ օլապիլիօրսունուզ : Փագաթ Բիւրտէր՝ նիմ պէսէվի, ճահլ վէ սիյասիյաթտան պի խապէր քիմէլէր օլտուզլարընտան քէնտի հագգըլընը ճէպըր վէ սիւհ իլէ միւտաֆաա էթմէյէ մէնպուր տըրլար : Էվլէթ, պու արագիլէրին վագթըյլէ քեամիլէն սիզին իտիյինի իթիրաֆ էտիյօրըլ, լաքին պիզ Օսմանլըլար՝ պիր գաշ եիւզ քիշի իլէ կէլիպ ճէնքէշտիք վէ պունլարը զապթ էթտիք, վէ օրալարտա պուլունան գավմարը Իսլամ էտիպ պու կիւնքի 25—30 միլիօնլուգ Թիւրք էհալիյի թէշքիլ էթտիք : Իմտի սիզ տէ օ արագիլի պիզտէն կէրի ալմազա չալըշն վէ էյէր չալըշնազ իսէնիզ առէմ տէյիլսինիզ : Պիզ էյի պիլիբիզ քի, սիզին օ գատար ճէհալէրինիզ վէ իթիլիպքեարանէ հարաքէթլէրինիզ Գանունը Էոսսի էլտէ էթմէք իշին տէյիլ իտի, անճագ Սըրպիա, Գարատազ վէ Պուլլարիա կիպիայըր պիր հիւքիւմէթ թէշքիլ էթմէք իշին իտի : Պունլար Էվրօփայա եազըն օլտուզլարընտան մուվաֆֆազ օլտուլար, ամմա սիզ մուվաֆֆազ օլամայաճագընըլ : Պոմպա, տինամիլ վէ սիւհ հագըրլամազա չալըշրօրսունուզ վէ Բիւրտէրտէն սիւհ իշթիրա էթմէյէ պաշլամըշընըլ, ֆագաթ ֆէնա սուրէթտէ եանըլըրսունուզ : Սիզ

Համիտիէ ալայլարընըն օրթատան գալտըրըմադընը արզու էտիյօրսընըլ : Փէքալա, լաքին սիզ Դաշնակցականլարը գալտըրըն, պիզ տէ Համիտիյէլէրի գալարալըմ : Սիզ Օսմանլը սալթանաթընա սաաագաթսըզ պիր գավմ օլմուշ վէ Բուխա, Ամէրիգա վէ սաիր եէրլէրէ հիճրէթ էտէրէք խազինէ ի տէվլէթէ ղիյան վէրմիշտինիզ : Հիւքիւմէթին՝ քէնտի վարիտաթը վէ էհալինին մէնֆաաթը իշին օ արագիլի պաշգասընա վէրմէյէ հագգը եօգ մուիտի : Բիւրտէր զայէթ գօրգազ առէմէր տիր, ֆագաթ սիզմուզիբըր պիր գավմ սընըլ վէ պու սէպէպտէն հէր նէրէյէ կիտէրսէնիզ սիզէ եիւզ վէրիլմէլ : Պու կիւն Բուսիա հապսխանէլէրի էրմէնի մահպուսլար իլէ տօլու տըր :

Աճընաճագ շէյ շուրասը տըր քի, Իգսամ կիպի տէրտիմիզի թէշիսիա էտիպ փարմագլարընը եարամըզըն իւզէրինէ գօյանլարըն թէշվիգամիզ նասիհաթլարը անճագ հալայը իշթիզալ էտիպ սէմէրէսիզ կէշիյօրլար, լաքին Օսման փաշանըն սէօյլէրինի Հաճի Ֆէրօ, Ապօ վէ սաիրլէրալլա Խութի, Փընաշէնի վէ Ոստունըն ճահլ էհալիսի արասընտա թէքրար էտէրէք թամիմ էտիյօրլար :

Ալմուսիւս իլէ Ֆրանսիա . — Ալմանիա իլէ Ֆրանսա արասընտաքի միսահէպէլէր էլան պիր նէթիճէ պուլմասը : լաքին իշլէր կիթտիքճէ տահա նագիք պիր հալու հէյէթ քէսպ էթմէքտէ տիր : Ալմանիա՝ վասաթի Աֆրիգատա Ֆրանսատան պէօյիւք պիր հիսսէ իսթէյօր, վէ պունա պէտէլ քէնտիսի Մարօգտա Ֆրանսանըն հիմայէսինի գապուլ էտէճէյինի կէօթէրիյօր : Վագաա թունուստա օլտուլու կիպի Մարօգտա տախի Ֆրանսանըն համի թանըլմասը Ֆրանսա իշին պէօյիւք պիր շէյ տիր : Շիմալի Աֆրիգայը պու եօլ իլէ միւթթէհիտ պիր իմիէրաթօրլուգ եալիւպ

անը քէնտի խտարէսի թահթընա ալմագ
Ֆրանսայա ազիմ պիր գուվէթ տիր, լա-
քին Ալմանիանըն էթէտէ թալէպ էթ-
տիյի շէյ՝ պունտան փէք պէօյիւք պիր
զայաթ օլաճաղընտան պիթթապի Ֆրանսա
տիւշիւնիւյօր : Վէ պունտա էկէր Ֆրանսա
հալընըզ գալըր իսէ իհթիմալ քի, Ալ-
մանիանըն թէհտիտէրինէ տայանամայա-
րագ պու նախօջ թէքլիֆի գապուլա մէճ-
պուր օլաճագ ալըր : Իշթէ պու սէպէպ-
տէն պու կիւն Խնկիլթէրրա մաթպուաթը
վէ հիւքիւմէթի հէր ճիհէթլէ ֆաալ պիր
հալ կէօսթէրմէքտէ տիրլէր : Պիր թա-
րաֆտան Ֆրանսա իլէ արալարընտա ագտ
էտիլմիշ օլան իթիլաֆա քեամիլէն սատըզ
գալարագ լազըմ կէլաիքտէ տօնանմալա-
րը, օրտուլարը վէ ագչէլէրի իլէ Ֆրան-
սայա եարտըմ էտէճէքլէրինի պէյան է-
տիյօրլար, տիկէր թարաֆտան Ֆրանսանըն
պու իշտէն շէրէֆլի պիր սուրէթտէ չըգ-
մաաընըն հէմ Խնկիլիզ մէնաֆիինէ հէմ
տիւնեանըն սուլ՝ ու ասայիշինէ լազըմ
օլաուզունը թէէքիտ էտէրէք, Ֆրանսայա
մուալլէնէթ էտէճէքլէրինի խապէր վէրի-
յօրլար : Կէչէն կիւն Խնկիլթէրրա Մալիյէ
նազըրը Մր. Լօյոմ ճօրճ՝ պիր զիյաֆէթ միւ-
նասիպէթիյի իրաու էթտիլի պիր նութզ-
սա միւթաաըն խարիճինտէ օլարագ, սի-
յաաիյաթըն ահվալը հազըրէսինէ տաիր
աթի իւզ գիքր սուրէթտէ պէյանը էֆ-
քեար էյլէմիշ տիր : Շունու տախի տէմէ-
յէ մէճպուր իմ քի, տէյիլ եալընըզ պու
մէմլէքէթին անճագ պիւթիւն տիւնեանըն
էն եիւքսէք խայրընը հիսապա ալարագ՝
Խնկիլթէրրանըն՝ տիւնեանըն սաիր պէօյիւք
հիւքիւմէթլէրի միյանընտա քէնտինին հա-
զըր մէվգի վէ շէօհրէթինի (փրէսքիթ)
պագի սագլամաը մուգթագի տիր (ալ-
գըշար) : Անըն ազիմ թէէսսիրի՝ կէչմիշտէ
չօգ ոլրալարտա օլաուզու միսիլու կէլէ-
ճէքտէ տախի հիւրիլիէթ ի պէչէրիյէ տա-
վասը նօզթա ի նազարընտան զիյատէսիյլէ

ֆաիտէլի օլապիլլր : Օ՝ կէչմիշտէ պիրտէն
զիյատէ տէֆալարտա՝ էվրօփա ագվամընը
—հէր նէ գատար անլէր պազէն պու խըզ-
մէթիմիզի ունութմաղա մէյյալ իսէլէր տէ—,
ֆէլաքէթ վէ հաթթա միլլի զէվալտան խէ-
լաս էթմիշ տիր : Սէլամէթին մուհաֆա-
զասը իշիւն էլտէն կէլէն ֆէտաքեարըզը
եափմագ տէյէր, լաքին Խնկիլթէրրա տէ-
հըրէրճէ միւտտէթ գահրիմանանէ թէչէպ-
պիւսլէր իլէ պէօյիւք վէ խայրը պիր մէվ-
գի իհրագ էթմիշ օլաուզու հալտէ, շիմ-
տի էյէր պաշգալար պիզի ճէպրէն էօյլէ
պիր վազիլիէթէ գօմաղա չայըշըրլար իսէ
քի, պիզէ պու մէվգիիմիզի ֆէտա էթ-
տիրէրէք, վէ պիզիմ հայաթի մէնաֆիի-
միլլէ ալագատար օլան մէսէլէլէրի միւզա-
քէրէ էտէն հէյէթ ի տիւվէլ՝ կէօյա պիզ
հիսապա ալընաճագ պիր ունսուր տէյիլ
իմիշիզ կիպի պիզիմ իլէ մուամլէլէ էտէ-
րէք սուլ՝ ու ասայիշի հըֆզ էթմէյէ սայ
էտէրլէր իսէ, պէն վար օլան գուվէթիմ-
լէ իլան էտէրիմ քի, պու ֆիյաթլա ա-
լընան սուլ՝ պիզիմ կիպի պէօյիւք պիր
միլլէթին թէհամմիւլ էտէմէյէճէլի տէ-
րէճէտէ ազիմ պիր զիւլ վէ հագարէթ
տիր :

Պունուն իլէ Խնկիլիզ հիւքիւմէթի Այմա-
նիայա խապէր վէրմիշ տիր քի, քէնտի-
նին Ֆրանսա իլէ օլան միւսահէպէսինի Խն-
կիլթէրրա քէմալը տիզգաթ վէ մէրագ
իլէ թագըպ էթմէքտէ տիր :

Պիր միւթէլասա էք, պիր ամէլ պիշէր-
սին, պիր ամէլ էք, պիր ատէթ պիշէրսին,
պիր ատէթ էք վէ պիր սիրէթ պիշէրսին,
պիր սիրէթ էք վէ պիր նասիպ պիշէրսին :

Կիւզէլ միւթէլաալար կիւզէլ պիր բուհ
հասըլ էտէրլէր, վէ կիւզէլ պիր բուհա
մալէք օլան քիմսէնին սիմասընտա տախի
պիր հիւն ու ճէմալ զահիր օլաճաղը շիւպ-
հէսիզ տիր : Էյի վէ փաք օլան շէյլէր
տիւշիւն :

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ԼՈՒՍԱՆՈՐԶԱԿԱՆ ՔԻԼԻՍԵՅԷ

ԵԱԳԻԱՇՄԱԳ ՄԵՍԵԼԵՈՒ

ՎԵՐ. Մ. Կ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ

Ամերիկացիներն Հայ-Աւետ. Միութիւնը նրն սենեկի թէճէմիւրի պու տէֆա Մայիս 31—Յունիս 4-տէ Ուսթըր շէհրինտէ վազը օլտու: Պու թէճէմիւրտէ պիր եէնիլիք մարուֆ պիր Հայ Եկեղեցականն հուզուրու խոր: Փաղ. Մուշեղ Եպիսկ. Սերոպեան պիր խուսուսի տալթէ իճապէթէն Մայիս 31 Զորեքշարթի ագշամինտա պիղիմ Հայ Մարտիրոսաց քիլիսէսինտէ Միութիւնուն հուզուրունտա պիր սաթ գատար սիւրէն պիր նութգ իրատ էթտի: Անն հասսի խտիալարը շու խոր: (1) Վաղթըյէ Փրօթէսթանլըն Լուսաւորչական քիլիսէտէն այրըմասը պիր խաթա օլուպ, պունուն սէրի սէպէպի Ամերիկայը միսիօնէրլէրին Հայ Առաքելական Եկեղեցիին միլի վէ մէզհէպի մէզիյէթլէրի հագգընտա ճահիլ պուլունմալարը խոր: (2) Լուսաւորչական քիլիսէտէ խաթալար պուլունուր իսէ տէ, պունլար էճնէպի մէն. պալարտան կիրտիրիմիլ վէ զայր ի էսասի շէյլէր տիր: (3) Մէզհէպի հէր միլլէթին էվսաֆընա կէօրէ գալըպ ալան պիր հալ օլմալլէ, Հայ Քրիստոնէութիւնն վիւճուտը թապիի օլուպ անը իպգա էթմէք կէրէք տիր: (4) Էլեէվմ Լուսաւորչական քիլիսէտին աղիմ իհթիյաճը ագլի նուր օլուպ, միսիօնէրլէր ինճիլ վաղ էթմէքտէն շէքիլէրէք պիւթիւն գուվլէթլէրին թալիմ ու թէրպիյէյէ վէրսէլէր շիմոիքինտէն ֆաիսէլի օլուր: Պիր սէօղ իլէ Հայ Բողոքականութիւնն զուհուրը պիր թարիխի խաթա վէ անն հուզուրը պիր լիզումնը թէշէպպիւս օլուպ, արթըգ տօղրու թարիգէ տէճնմէնին վագթը կէլմիլ օլտուզուն կէօսթէրմէյէ շալլըտը: Անտէն իքի հաֆթա սօնրա Պօսթօնն Ազգ ճէրիսէսի պու վագըա իւզէրինէ

պինա էթտիյի պիր ուզուն պէնտ ի մախտուտա շու նօգթալարտան պահս էթտի, եանի (1) Միսիօնէրլէրին իլք կիւնաէն պէրու էմէլի՝ Էրմէնի միլլէթինն պիր գըւմընը թէֆրիգ էտէրէք այրը քիլիսէ Եափմագ օլուպ, Էլեէվմ տալի օլ թէֆրիգաթըն տէվամընը արզու էտէրլէր: (2) Փրօթէսթանլարըն վալիտէ քիլիսէտէն այրըմագտա սաիգալարըն պիր մուհիմի՝ Ամէրիկալլարտան ագշէճէ իսթիֆատէ հէվէսի օլմուշ տըր: (3) Մէզքիւր էճնէպիլէրին թէշէսիրի միւէտէսաթըմըլ իւզէրինտէն նէ գատար Էրսիլըր իսէ, Էրմէնիլիք օլ նիսպէթտէ քէսպի գուվլէթ էտէր: (4) Միլլէթիմիլին աղիմ իհթիյաճը Աստուծոյ մարդը տէյիլ, իլլա Ազգին մարդը օլան տտէմլէր տիր: (5) Փրօթէսթանլար արթըգ վալիտէ քիլիսէյէ ալտէթ էթսէլէր էյի օլուր, վէ ֆաղա նաղ էթմէյէրէք տէճնմէլէրի արզուլու տըր: Ազգ ճէրիսէսի պիր կոնսակցուրիւնն աղը վէ Մուշեղ Սրբազանն միւրէվլիճ ի էֆքեարը օլմաղլէ, Եպիսկոպոս էֆ. Ուսթըրտալի թէճէմիւրտէ պէրա ի նէզաքէթ սիւքիլթ կէշտիյի պաղը նօգթալարը Ազգըն միւէլլիֆինն գալէմիլլէ սէօյլէմէյի միւնասիպ սայմըլ օլմալը տըր:

Պիլ Մուշեղ Եպիսկոպոսը Փրօթէսթանլըն մուախէղէ էթտիյի իչիւն, հաթթա պիր Փրօթէսթան մինպէրինտէ տուրուր իքէն անը մուախէղէ էթմէսինաէն տօլայը թագպիհ էթմէյօրըլ, վէ սօնրա պիր իւչիւնճիւ շախսըն գալէմիլլէ սէօյլէտիյին օհուզուրտա շիֆահէն սէօյլէտէ իսի, շէճաթթըն պիր միգտար զիյատէ թագալի էտէր իսիք: Ազգըն միւէլլիֆի օլան տօսթուսուզըն տալի Փրօթէսթանլըն թիւրքիատա զուհուրըն օլ գատար էտնա սաիգալար իլէ թէֆսիլ էթմէսինի գարչըլամագ նիյէթիմիլ եօգ տըր: Էսէֆիմիլ պաչգա պիր խուսուստան տօլայը տըր: Մուշեղ Եպիսկ. մէզքիւր հուզուրտա Լուսաւորչական քի-

լիսէյէ իսլահաթ իտիսալ էթմէնին վէ փրօթէսթանլարը անըն իլէ գափուշտուրմանըն մագուլ վէ ամէլի վասըթալարը հագգընտա էֆքեարընը պէյան էթսէ իտի, հէմ քէնտինին մէմուրիյէթինէ հէմ սէ օլ ազշամըն նատիսէ միւնասէպէթինէ լայըգ օլան պիր նէճիպ խըսմէթ իֆա էթմիշ օլաճագ իտի: Պունը եափմայըպ օլ պի էմսալ ֆուրսաթը սու ի իսթիմալ էթտիյի իչին տիր քի էսէֆ էտէրիզ:

Էվվէյա, իթթիհատ պապընտա պիզէ սունուլան տալէթ՝ Լուսաւորչական քիլիսէյի հալը հագըրընտա հըֆզ էտէրէք անճագ Փրօթէսթանլըղըն վիւճուարըն օրթատան գալտըրմագ միւլահաղասընա մէպնի օլտուղու անլայըրըն:

Լուսաւորչական քիլիսէ թալիմաթ ու իտարէ ճիհէթիլէ ասըլարտան պէրու օլտուղու եէրտէ գալմայը, անճագ Փրօթէսթանլըգ օլ նօգթայա ըուճու էթմէլի: Իթթիհատ պիր թարաֆը շարթլարըն իճըրասընա մէրպութ օլաճագ տըր: Փրօթէսթանլըգ պիր հասուաժ տըր, այըրտըղը պէտէնէ կերի գափուշըն: Էրմէնի ճէրիտէլէրտէ կէօրտիլիւմիւզ պէնտէլրտէն հիւքմ էտէրէք, էլէէվմ Փրօթէսթանլըղը իթթիհատա տալէթ էտէն տօսթլարըն տէրունի միւթէլասար պու կէօնէ տիր:

Պու տալէթտէ հիշ եէնի պիր շէյ կէօրմէյօրըլ: Պու ֆուրսաթ թա իպթիտա ի թարիխիմիլտէն պէրու հէր կիւն հուզուրումուզտա աչըգ իտի: Լուսաւորչական քիլիսէ՝ փրօթէսթօ էտէրէք չըգան էվլասընը՝ անըն թէվպէ էտէրէք կերի կէլմէսի շարթլըլէ տէրաղուշ էթմէյէ տալիմա ըագի օլմուշ տըր: Պիզ պու շարթ իլէ պիրէշմէք իսթէսէ իտիք, չօգտան իչի պիթիլիլ իտիք, 70 սէնէտէն պէրու չէքտիլիմիզ թէատալիլէր քիսէմիզէ գալըր իտի:

Քիլիսէնին թարիխի պու ճինս իթթիհատ թէքլիֆէրիլէ տօլու օլուպ, ճիւմէսի տէ մուվաֆֆագիյէթսիլիք իլէ նէ-

թիճէլէնմիշ տիր: Չօգտան պէրու Անկլիքան քիլիսէտէ պիր ուֆագ ֆըրգա Գաթօլիք քիլիսէ իլէ իթթիֆագա կէլմէքլիլի թալսիյէ վէ թատիմ էտիյօր: Գաթօլիք քիլիսէ իսէ անլէրի գապուլ էթմէյէ, ամմա քէնտինին շարթլարըլա գապուլ էթմէյէ տամատ օլտուղունը պէյան էտիյօր: «Սէնին կարգընը ինքեար իլէ պէնիմ կարգըմլա ձեռնսիդեղ օլ, սէնին Արքեպիսկոպոսընը թէրք իլէ պէնիմ ֆափամա թէպիմ օլ վէ պիրէշէլիմ» տէյօր: Գաթօլիք քիլիսէ՝ այնի ճէօմէրտ թէքլիֆի սիյասիյաթըն, ագչէնին վէ մանթըգըն զօրըլլէ պին սէնէտէն պէրու Լուսաւորչական քիլիսէյէ սունույօր: Նէ՞ հաճէթ, հէման պիր գաչ այ ագտէմ Իսթանպօլտա թէրգեան Պասրիարք՝ Լուսաւորչական քիլիսէյի Առաքելական Եկեղեցի թանըմատըղը էճլտէն խուսուսի պիր այինտէ հազըր պուլունմագտան իմթինա էթմէ՞տի մի: Իլթէ էօթէտէ Գաթօլիքլիլին քէնտինէ սունտուղու թէքլիֆի՝ պէրիտէ Լուսաւորչական քիլիսէ Փրօթէսթանլըղա թագտիմ էտիյօր: «Կէլ պիրէշէլիմ», տէմէքլէ «Կէլ պէնիմիլէ պիրէշէլ», տէմէք իսթէնիլիյօր:

Տալէթին թէմէլինտէ տուրան իֆինճի խուսուս՝ ազգայնականութիւն թասափուրը տըր: Քիլիսէ՝ պիր վասըթա, միլլէթ իսէ՝ մագսէտ թանըլըյօր: Քիլիսէ՝ միլլի հայաթըն իպգասընա խըսմէթ էտէն պիր թէշքիլաթ կէօգէտիլիյօր: Առաքելականութիւն իտտիասը, կարգ թալիմի, Անվոփոյաականութիւն մէսէլէսի, գատիմ լիսանա եափըշմագ մէյլի, պունլարըն ճիւմէսի Ազգայնականութիւն էասար իլէ թէֆսիլ օլունմալը կէօրիւնիլըյօր: Լուսաւորչական Եկեղեցի պու մանատա Ազգային Եկեղեցի թէսմիյէ էտիլիյօր: Վէ Ազգային Եկեղեցի թապիրինտէ ւժական՝ գոյականտան մուհիմ իտիլի ունուտուլմասըն: Իմտի Փրօթէսթանլըղըն Լուսաւորչական քիլիսէ իլէ պիրէշմէսի թալսիյէ վէ ար-

զու էտիլիյոր իսէ, կէօգէտիլէն պաշ խու-
սուս՝ շու իքի քիլիսէտէն հիշ պիլրինին
մանէվի խայրը օլմայըպ, անճագ Հայրու-
թիւն հիստին քէսպի գուվլէթ էթմէսի
տիր։ Իթթիհաս վէ մուհապէթ վազ է-
տէն լուհալանտան պազըլարը՝ Լուսաուրչա-
կան քիլիսէնին իսլահաթա միւհթաճ օլ-
տուղունը պիլրլէր վէ անըն խաթալարընը
պաշգա սըրալարտա թագըրի էտէրլէր իսէ
տէ, քիլիսէնին անվալը լուհանիյէսինի իս-
լահ էթմէք տէյիլ, անճագ շու Բողոքս-
կան հասուածընը Ազգա գալուշտուրմագ
հասրէթիլէ մէսթ օլույորլար։ Հաթթա
պիր էլ իլէ Փրօթէսթանըղը երգմալա,
տիկէրիլէ տէ Լուսաուրչական քիլիսէտէն
տինի սէօքիւպ աթմաղա չալըչան Կուսակ-
ցակաւնութիւն պիլէ Փրօթէսթէնլարը Մայր
Եկեղեցի իլէ գալուշտուրմագ հէվէսինտէ
պուլունայօր իսէ, պու զարիպ ալամէթին
թէֆսիրի երնէ Ազգայնականութիւն է-
սասընտա արանըլմալը տըր։

ՀԱՅ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆԼԱՐԱ ԹԷՍՏՏԻ

ԳԵՈՐԳ-ՄԷՍՐՈՊ, ԱՍՏԲԱԶԱՐ

2.

Իմօի էրմէնի Փրօթէսթան թէատտի-
սինին սէպէպլէրինտէն պիր իւչիւնճիւսի
վէ էն պէօյիլքէրինտէն պիրի տէ Ամիրա-
լար իտի։ Օլ վազթըն լիճալը, քիլիսէ
պէօյիլքէրի, պէօյիլք աղալարը, Փաթ-
րիկ վէ Առաջնորդլարա միւրաճաաթ է-
տիպ իշթիքիւս էտէրլէր, վէ ճէմաաթա
թարի օլան պու եէնի շէրտէն տօլայը
փրօթէսթօ էտէրլէր, վէ անլէր տախի քէն-
տիլէրին լանէթի հալի կոնդակլարընը
եազմաղա մէճպուր օլուրլար իտի։ Փրօ-
թէսթան էրմէնիլէր իսէ Ամէրիգանըն սէ-
ֆիրի վաաթթաալէ Սատրաղամ Բէչիւ
փաշայա միւրաճաաթ էթտիլքէրինտէ Մազ-
սուտ Ամիրայը միւմտիլէյին եանընտա օ-
թուրուր պուլուրլար։ Մատթէոս Փաթրիկ

քէնտինին իֆրաթ թէատտիլէրի սէպէպլին-
տէն միւշքիլաթա թէսաաթիլ էթտիլինտէ
Միսագ Ամիրանըն խանէսինէ կիտիպ միւ-
մտիլէյն վէ սաիր ամիրալար իլէ իսթիշարէ
էտէր։ Պու Ամիրալարըն իֆրաթ թէգա-
լիւպլէրինէ գարչը տաիմա փրօթէսթօ է-
տէն, վէ հաթթա հէման օլ սէպէպլտէն
Փաթրիլքիք քիւրսիւսիւնտէն իսթիֆա էթ-
տիլիլմիշ օլան փաթրիք տիր։ Իսթանալօլ-
տա Փաթրիկլէրին եանընտա Ամիրալար
պուլունտուղու միսիլլու՝ իշէրիլէրտէ տա-
խի առաջնորդլարըն եանընտա յօրպաճը-
լար վար իտի։ Անլէր Ամիրալարըն էթպաա-
սը օլմաղլէ թէատտինին գըղըլմալարընը
ալէվլէնտիլէրէք, պու սալէտէ քէնտիլէ-
րին տիյանէթքեար վէ միլլէթփէրվէր օլ-
տուղլարընը իպրաղ էթմէյէ չալըլուրլար,
վէ պու ճէհալէրինտէ տէ մուվաֆֆադ օ-
լուրլար իտի։

Էրմէնի Փրօթէսթանլար ալէյհինտէ է-
տիլէն թէատտինին պիր սէպէպի տէ չար-
գըն սաիր քիլիսէլէրինին էօրնէյի իտի։
Հէման այնի միւստէթտէ իտի քի՝ Բուժ
քիլիսէսինին պաշը օլան Դերմանօս Փաթ-
րիկ՝ Փրօթէսթանլարա գարչը ալէնի սու-
րէթտէ թէատտիյէ պաշլամըշ օլուպ, Բու-
մէլի վէ Անատուրնըն ճիւմլէ շէհրլէրինտէ
լանէթ կոնդակլարը նէչը էտիյօր իտի։
Ինկիլիկ սէֆիրի Քանինկ՝ Բուժ Փաթրիլի-
նին մէզքիւր մուամլէսի ալէյհինտէ
շէտիտէն փրօթէսթօ էյլէմիշ իտի։ Գեր-
մանտա Պապը Ալինին էմրի իլէ ազլ էտիլ-
միշ օլուպ՝ անըն եէրինէ նիկիալը Միլի-
տոս կէչմիշ իտի։ Պու զաթ տախի «Լու-
թերին մէզհէպի» նէ լանէթ օգումուշ իտի։
Բուժլարըն եախօտ Բուժ Փաթրիլքլէրին
Էրմէնի Փաթրիլինին էօրնէյինտէն գըմէն
միւթէսաիր օլմուշ իտիյի հազիգաթ տըր։
Փազաթ քէնտիլէր տախի Էրմէնի լուէ-
սա ի լուհանիյէսինին սիլահլարը վէ տէ-
վամէթի իլէ պու եէնի պէշարէթէ գարչը
միւճահէտէ էթմէք պապլընտա անլէրէ

էօրնէք օլուրլար իտի : Գօմշու միլլէթէր՝ եէքսիկէրին մէզհէպի վէ սիյասի հայաթը իւզէրինէ չօգ թէէսիր էտէրլէր : Պու՝ ինքեար օլունմազ պիր վագըա տըր : Վէ պուրատա՝ էրմէնի Փրօթէսթան թէասա-տիսինին սէպէպլէրի արասընտա պու հա-դիզաթը կէօրմէյէ մէճպուրըզ :

Պու տէօրթ մուհիմմ սէպէպլէրտէն մատա հէման այնի տէրէճէ էհէմ-միյէթի հաիզ օլան տաիր սէպէպլէր տաթի վար իտի : Պունլարտան պիրինճիսի հիւ-քիւմէթին պու թէասաթիյէ ճէսարէթ վէր-մէսի իտի : Սուլթան Մահմուտ վէ Սուլ-թան Մէճիտ՝ զարպ մէտէնիյէթինի թիւր-քիայա տաթի իտիսալ էթմէյէ , քէնտի-լէրին օրտու , մէմլէքէթ վէ գանունլարընը իսլահ էթմէյէ արզուքէշ օլուուգլարը տէ-րէճէտէ , զարպ հիւքիւմէթլէրինին մէմլէքէ-թիմիզտէ թէզպլիւպլէրինէ տէ միւթէրիզ իտիլէր : Պիլա չիւպհէ պու փէք թապիի իտի : Անլէր՝ միսիօնէրլէրին ֆիքրինտէ պիր սիյասի մագսէտ եօգ իսէ պիլէ՝ փէյտէր-փէյ իչին օ տէրէճէյէ վարաճաղընը զանն էտիյօրլար իտի : Էվրօփա եա Ամէրիգա-նըն միսիօնէրլէրի՝ ախա օլուուգլարը հիւ-քիւմէթ իչինն եէնի միւսթամէրէլէր , եէ-նի չարշուլար պուլմագ մագսէտիյլէ կէլի-յօրլար տէյէ չիւպհէ էտիյօրլար իտի : Պու հարաքէթի՝ զարպտան չարգա տօղրու վուգու պուլանմ պիր սէսսիզ սէֆէր տէյէ թէլազգի էտիյօրլար իտի : Խուսուսա Էվ-րօփանըն էն թէսիրլի հիւքիւմէթինին վէ-քիլի—Ինկիլիզ սէֆիրի—եէնի տէճնմէ Փրօ-թէսթանլարա ալէնէն սէհապէթ էթտի-յինտէ պու չիւպհէլէր զիյաստէ գուվլէթ-լէնիյօր իտի : Հաթթա՝ մէմլէքէթին ճա-հիլ Մուհամմէտիլէրի պիր մէզհէպի խա-յալը պաթըլ սէվգիլլէ միսիօնէրլէրէ գար-շը պիր Պօֆաշի հարաքէթի մէյասնա կէ-թիւրիպ , Թիւրքիայա էճնէպի միւսաթսէլէ-սինն միւնասիպէթ վէրիլիւր տէյէ տէ գօր-գույօրլար իտի : Պու վէ էմնալի սէպէպ-

լէրտէն նաչի Թիւրք հիւքիւմէթի պէլի-սիզ վէ սիւքիւթ պիր թարգուա Խրիսթի-յան ճէմասաթլար արասընտա թէվլէլիւտ էտէն թէատտի մէյլինի թազվիյէ վէ թէշ-վիզ էտիյօր իտի : Քանինկին իճպարը իլէ Գերմանտու ազլ էտէր , լաքին անըն խա-լէֆի օլան Մերիստըն այնի աֆօրօզու օ-գուճաղընա միւսատտէ էտէր իտի : Մատ-թէսու Փաթրիյէ շէտիտ մուամէլէսի վէ իսթիմալ էյլէտիյի աճը լիսան իչինն զա-հիրէն իմասթատա պուլունուր , լաքին տա-խիլտէն՝ այնի մէպէքտէ տէվլամ էթ-մէսինի թափսիյէ էտիպ , Ինկիլիզ սէ-ֆիրինին տօսթլուղունու գազանմագ ի-չինն վասըթալար կէօսթէրիլ իտի : Էր-մէնի Փրօթէսթանլարըն տափաղընը կէօր-մէյէ վատ էտէր՝ ամմա թարաֆը տիկէրտէն անլէրին էճնիւնէ միւթէատտիտ կիւճիւքլէր չըգարըպ տափաղարընը սիւ-րիւնտիւրիւր իտի : Վէ իչթէ Օսմանլը հիւ-քիւմէթինին մէզքիւր փօլթիգասը՝ շար-գըն Խրիսթիյան ճէմասաթլարընա խուսուսա էրմէնիլէրէ , Փրօթէսթանլըզա գարշը միւ-ճահէտէ էտիպ անլէրէ թէատտի էթմէք իչինն ճէսարէթպաիշ պիր վէսիլէ օլուր իտի :

Էրմէնի Փրօթէսթան թէատտիսինի թէվ-լիա էտիպ անը պէպլէմիշ օլան տիկէր մուհիմմ պիր սէպէպ տահա վար տըր : Հէր նէ գատար էրմէնի ճէմասաթընըն միւթէհէյիճ ահվալը րուհիյէսի , Փաթ-րիզլէրին եախօտ րուէսա ի րուհանիյէնին սօն տէրէճէ թէասիւպիւ , Ամիրալարըն քիլիսէվի թէասիւպլէրի , վէ տիկէր թա-րաֆտան էճնէպի եա գօմշու քիլիսէլէրին հասէտի , վէ հիւքիւմէթին թէշվիլի՝ Էր-մէնի Փրօթէսթանլար ալէյհինտէ չըլղըն-ճաղընա պիր թէատտի պաշամասընա սէ-պէպ օլուու իսէ տէ , մէզքիւր թէատտի-նին իքի սէպէպլէրինտէն պիրի տէ պիզ-զաթ էրմէնի Փրօթէսթանլարտա արան-մալը տըր : Իֆրաթա վարսն պազը միսիօ-

ներէր, խոստումս ճահիլ էրմէնի փրօ-
թէսթանլար պուլունտուլար: Ազիզ սայըլան
հէր չէյի, ճէմաթա մէնտուպ հէր էյի
գանըչ, ըիվայէթ եա պինի թահգիր էթ-
մէյէ պաշլատըլար: Հէր մուգատէս չէ-
յէ քիւֆր էտէն, ապլարընը ինքեար է-
տէն վէ հաթթա միլլի պէօյի.ք զաթլարըն
զիքրիյէթլէրինէ վէ էսէրլէրինէ տօղրու
չէչմ ի նէֆրէթ ու հագարէթ իլէ պա-
գանլար պուլունտուլար: Վրթանէս Բա-
հաւնայ՝ Յիսուսըն վալիտէսինի «Ատի
կիւն» թէմիյէ էթտի: Վէ նիչէ Փրօթէս-
թանլար միւպահէսէ զէմանընտա պուլունտան
զիյատէ ապէս վէ նապէճա թապիրլէր
գուլլանըրլար իտի: Հաթթա կիզլի սու-
րէթտէ էրմէնի քիլիսէլէրէ քէօփէք կիր-
տիրէնլէր տախի պուլունտու: Պու ճիւմէ
իֆրաթ մուամէլէլէր պիլաշիւպհէ ասի
էհալիյի տահա զիյատէ թահրիք էտիպ
թէատտիյի գըզալըմաղա սէպէպ օլտու-
լար: Հէփ պու սէպէպլէր իւզէրինէ էր-
մէնի ճէմաթաթընըն գըսմը ազամընըն սօն
տէրէճէ ճէհալէթինի վէ թէասիւպիւնի
իլավէ էթտիյիմիզտէ պիրատէրլէր արա-
սընտա վուգու պուլան պու միւնազաանըն
ներէլէրէ վարմըչ օլապիլի իտիյինի գօ-
լայճա խայալ էտէպիլիլիսինիզ: Պունըն իւ-
զէրինէ պիւթիւն էրմէնիլէր արասընտա
պիր փաթլայըչ, պիր իլթիալ հապը օլ-
տու: էրմէնի՝ էրմէնիյէ գարչը, պի-
րատէր՝ պիրատէրի ալէյհինտէ, փէտէր՝
օղլունա վէ վալիտէ՝ գըզընա գարչը: Ար-
թըգ էրմէնի Փրօթէսթանլար՝ միւնքիւր
վէ միլլէթ խախնի սայըլըլար իտի: Հէր
թարաֆտա նիզա, ճիտալ, զափլա վէ գը-
թալ! էրմէնի Փրօթէսթան էօլիւլէր տէֆն
օլունմաղլար, պազէն տէ մէզարտան չը-
գարըլըպ վահշի հայվանլարա եէմ էտիլիւր
իտի: էրմէնի Փրօթէսթան ճէմաթաթընը թաշ-
լարլար վէ պազէն իճթիմալարընա մանի
օլուրլար, վէ եիւզլէրինէ թիւքիւրիւրլէր
իտի: Բէլիմէնին թամմ մանասընճա թէատ-

տի: Էլեէվմ՝ պու սէֆիհանէ թէատտի
տուրմուչ տըր: Համմ օլտուն! Աճէպա
նի՞չիւն տուրմուչ տըր: Պու՝ պիրատէր
պիրատէրի գաթլ էտէր տէրէճէտէ օլան
միւպահէսէլէրին էնճամ պուլմուչ օլմասը-
նըն սէպէպլէրի նէ՞րէտէ արանմուլը տըր:
Պու սէպէպլէր միւթէատտիտ վէ պինի
տէրէճէտէ ճալիպի տիգգաթ տըրլար:
Անլէրի թատաւ էթմէյի վադթը ախէրէ
թէրք էաէլիմ:

ՍՕՍԻԱԼԻԶՄ ՊՈՒ ՄԸ ՏԸՐ

Ա Չ Ը Գ Մ Է Ք Յ Ո Ւ Պ

Վ.Ն.Ր. Մ. Յ. Գ.ՆԱՃԱՆ, ԷՖԷՆՏԻՍԷ

Էֆէնտի

Բահնիլանտա «Սօսիալիզմ նէ՞ տէյիլ
տիր», «Սօսիալիզմ նէ տիր», վէ «Սօսիա-
լիզմէ իթիրազլար», սէրլէվհալը մէգալէ-
լէրինիզի գրաթ էյլէտիք: Տէրմէյան էթ-
միշ օլտուղունուղ Սօսիալիզմ՝ հիւսալը
շախսինիզտէն մէխուղ պիր եէնի նէվ
Սօսիալիզմ տիր կէօրիւնիւյօր, վէ էյէր աէ-
նիլէպիլէնին ճիւմէսի պու իսէ, տահա
թէսմիլլէ վէ հալլընա մէճպուր օլաճաղընըզ
վէ պէլքի տէ իչինտէն չըգամայաճաղընըզ
պիր չօգ մէսէլէլէր վար տըր: Թապիի, զաթը
ալինիզ Մըրտա վէ Էփրօփատա էփէյի
չօգ Սօսիալիսթլէր իլէ կէօրիւնիւնիզ,
անլէրին էֆքեար վէ միւթալէթընա քէսպ
ի վուգուֆ էթմիշլինիզ. պիլ իսէ Սօսիա-
լիսթլէրին էստա աւտո էյլէտիքլէրի մէպ-
տէլէրի, վէ թէչրիս ու թափլիս պուլուր-
տուգլարը պուրհանլարը անլէրին քիթապ-
լարընտան էօյրէնմիշիզ. զաթընըզա ալ-
տանմըշտընը տէյէմէմ. լաքին աւտմէր
քէնտի էֆքեար վէ թէսափլուրլարընը նէչը
էտէր իքէն՝ սախիլէրին իշիտիպ տէ պիրտէն
փրօթէսթօ էտէճէլէրի նօգթալարը սէթր
ու իխֆա վէ իլք տէֆասընտա գօլայ ալ-
լայապիլիլիլ տէյու էմին օլտուգլարը իու-

սուսըսը իլան էտիօրըար : Պիր Սօսիալիսթ պանա կէիպ, շիմաի ալէմի իզթիսատտա կէօրիւլէն շունճա սու ի իսթիմալաթտան , էվրօփատա վէ Ամէրիգատա տահա մէք- թէպ խարճը օլան պիր գաշ միլիօն չօ- ճուզլարըն իշ քէօլէլէրի օլմուշ օլմալա- ըրնտան, միլիօնլարճա գատընլարըն քէնտի նէֆալէրինի իտարէյէ մէճպուր պուլուն- մալարընտան, վէ զէնկինլէրին վէ շիւրէֆա սընֆընըն սէնսիգալար թէշքիլ էտէրէք պիչարէ ավամըն հայաթ տամարլարընը գուրութմաղա չալըշմալարընտան պահա էյ- լէսէ, ազիմ տէհչէթէ կիրիֆիթար օլուրըմ, վէ պանա Սօսիալիզմէ պիր ազա օլմուր- մուսուն տէյու սիւալ էյլէսէ տէրհալ «էվլէթ» տէյիպ ազա եազըլըրըմ, հէմ տէ տօղրու էտէրիմ : Լուքին պունտան էօթէ- սինի սիւալ էթմէ, եա տէմէզ, եա ին- քեար էտէր : Սու ի իսթիմալաթ նօզթա- սընտա միւթթէֆիզիզ տէյու պազըրըյօր իզ, արթըզ շիմաիքի էմրի իտարէնին սու ի իսթիմալաթընտան պահա էթմէք զէվաիտ- տէն սալըլըր, ֆազաթ պու մարազա տէ- վա պուլմազ պապընտա թազտիմ օլունան թարիզլէր միւէստիր վէ նաֆըզ տէյիլ տիր, ֆէսատը ֆէսաա իլէ, շէրրի շէրր իլէ, խաթայը խաթա իլէ թասիլպ էթմէյէ չալըշմազ տըր : Սօսիալիզմ մուխալիֆի տին ու տինայէթ տիր, մուղայիր ի էտէպի ինսանիյէ տիր, թէզատա ը իֆֆէթ տիր, տահասը վար, անլէրի տէ տէմէյէ գօր- գարըմ :

Էֆէնտի, Խրիսթիանըզ հէր պիր տէհ- ըրին վէ էյամըն մաթլուպաթընա վէ ալէմ ի ինսանիյէթին գալմ վէ միլլէթլէրինին իւմէմ վէ էլսինէսինին իհթիյաճաթընա վէ անլէրին թալիմ ու թէրպիյէ վէ մէտէնի- յէթլէրինին տէրէճէ վէ մուղթազիյաթընա մուվաֆըզ կէլէն պիր տին տիր : Հէր եէր- տէ, հէր վազթտա վէ հէր նէվ ինսան- լարա թէպչիր լազըմ կէլիր, էյէր զաթը- նըզըն պահա էյլէտիյի Սօսիալիզմ Խրիս-

թիյանըզա պու գատար միւթէգարին , պու գատար մուվաֆըզ վէ սանի տէնիլէ- ճէք տէրէճէտէ իսէ, նի՞չիւն պու մէմլէ- քէթտէ հէյէթ ի իճթիմաիյէմիզ արասընա նէշրինտէն խավֆ էտիլիյօր , եօգսա Սօ- սիալիզմին մէվգի վէ մագամը Խրիսթիյան- լըզտան փէք եիւքսէ՞ք մի տիր քի հէյէթ ի իճթիմաիյէմիզին տէսթ ի իտարը անա վասըլ օլամազ : Տէմէք տիր քի Սօսիալիզմ թալիմի վէ միւթէմէտտին հէյէթ ի իճթի- մաիյէ ահվալընա միւթապըզ տըր, ֆազաթ տահա պիզիմ հալիմիզէ ույղուն կէլմէզ : Պի- զիմ ճահիլ վէ գապա հալիմիզէ տէ ույ- զուն կէլմէյէն պիր գալլը պէն նէֆսիմճէ գապուլ էտէմէմ :

Էլ գըսսա, տօսթումուզ, կէօրիւնիւյօր էվէյի վազթտան պէրու մէմլէքէթիմիզտէ տէյիլինիզ, օ սէպէպտէն հէյէթ ի իճթի- մաիյէմիզին իհթիյաճաթընը թամիզ էտէմէմիշսինիզ . հէյէթ ի իճթիմաի- յէմիզ շիմոի սիյասէթէն , միլլիյէթէն , մէզհէպէն, իճթիմաէն վէ իտարէթէն պիր պուհրան իչինտէն կէշմէքսէ տիր . լութ- ֆէն վէ մէրհամէթէն գալլ ու գալէմինիզ իլէ անըն վէճհինի տօղրու ճիհէթլէրէ թէվ- ճիհ էտինիլ : Ֆրանսա կրէշլինտէ մաղլուպ, Ամէրիգատաքի իճթիհատտա մէֆթուր , վէ չօգ ալի ազլ սահիպի քիմնէլէրին իսթիֆա էտիպ իչինտէն ալըլտըզլարը մէվ- հում պիր գալլը եութուրմաղա չալըշ- մագտան իսէ թէզեիտի մալիմաթա, թէվ- սի վէ թէնվիրի ազլա, թէհզիպ ի աիւ- լազա վէ թալիսի ըուհա սալիհ մէգա- լէլէրինիզի էնզարը միւթէլապա թազտիմ պուլուրունուզ :

Սիզ՝ հուգուգը չախսիյէյի իզթիսապ էթմէք (ճէպրէն ալմազ), վէ սէրվէթի ֆէրալէրին եէտինտէն ալըպ հիւքիւմէթին եէտ ի իտարէսինէ թէսիմ վէ թէվտի էթ- մէք իսթէյօրսունըզ, շիւնքի ֆէրալէր սու ի իսթիմալ էտիօրըար իմիշ : Հիւքիւմէթլէ- ըրին սու ի իսթիմալ էթմէյէճէյինէ նէ՞ իս-

պաթընըզ վար, հիւքիւմէթ մէմուրլարը չէրրէ վէ սու ի իսթիմալ էթմէյէ մէյյալ ատէմէր տէյիլլէ՞ր մի: Սու ի իսթիմալըն եէրինի տէյիլլարմէք անը գալորըմագ տէյիլ տիր, խուսուսա հիւքիւմէթլէրին էլլէրինատէ պիր տէ գուվլէթ օլտուղը հալ- տէ պու գուվլէթ սու ի իսթիմալ իլէ պիր- լէչիլ իսէ, օրատան նէ՞ կէօնէ զատրլար վէ զուլմար չըգմազ: Նէ՞ հաճէթ, վագ- թըյէ Բօմա հէյէթ ի իճթիմալիյէսինտէ փաթըրիլըզ տէնիլէն շիւքիւմէ միւրա- ճաաթ էտէրէք գալմըն փրդէպիլէր տէ- նիլէն ֆուգարա սընֆընը էգէն, վէ էնճամ Բօմա իմիէրաթօրլուղունըն մէտէնիլէթինի պաաը զէվալա վէրէն հիւքիւմէթ տէյիլ մի իսի. պօրճ պէտէլինէ հիչ պիր Բօմալը էսարէթէ գայա էտիլմէմէլի տէյու նիտա էտէն Լիսինիյօս վէ Կըրախի պիրատէրլէր կիպի իտարէ միւսիլիլէրինի գաթլ ու ի- տամ էտէն հիւքիւմէթ տէյիլ մի իսի. Սիւարթա հիւքիւմէթի՞ գալմըն Նիլօքլար տէնիլէն ֆագիլը գըլմընը էգէրէք, էնճամ Սիւարթա հէյէթ ի իճթիմալիյէսինի մահվ էթմէ՞տի մի: Ինսան հալը թապիիսինտէ էֆրատը էհալիաէն օլսա տա ինսան տըր, հիւքիւմէթ մէմուրը օլսա տա ինսան տըր:

II. Վ. ՔԻԻՓԷԼԵԱՆ

Թարսու Յուլիս 5 1911

ԷՍԷՐ Ի ԻՍԹԻՊՏԱՏ ՎԷ

ՄԱՀՍՈՒԼ Ը ՄԷՇՐՈՒԹԻՅԷԹ

ՎԵՐ. ՇԱՅՐԱՊԵՏ Յ. ՕՏԵԱՆ, ՄԻՆԱԼԻՃ

Մուազգէզ մէշուլթիյէթիսիլըն իլանը հէնկեամընտա, սաիր չէհրլէր կիպի պիլ տէ օնու տափուլ զուրնա վէ իյշ ու իշ- ըթթէ իսթիգպալ էթտիք: Հէր թարաֆ- տան կէլմիլ հէր սօյ վէ պօյտա ատէմէր, ըէնկեարէնկ պայրագլար, սէտա ի էսիհա վէ իզտիհամը աղիմ՝ կիւնտիւզ կէճէ տէ- մէյիպ, չէհրին հէր թարաֆընը ինիլ ինիլ ինիլէթտիլէր: Մէյիսանէլէր օճաղը օլան

չէհրին մէյիսանէճիլէրինին կիւլլէրի աչըլար: Նիւմայիլէր խիթամ պուլտու, վէ պու կիւն էհալիի միւսթէլիֆէ սիւքիւնէթի ա- զիմէ իլէ մահսուլը մէշուլթիյէթէ չար չէչմ իլէ ինթիզար էթմէքաէ տիր: Մահ- սուլտան էվլէլ թուրֆանտա չըգար, պիլ- տէ պուլնար փէյտէրփէյ պաշ վէրմէյէ պաշլատըլար, չէօյլէ քի, իսլահաթը աու- լիյէնին թէէսիրի չարչափուգ պուրատա կէօրիւլաի: Իճրա մէմուրուլը Էօգ ի- քէն տէրհալ անա մալիք օլտուգ, ճէզա ըէյիսի՝ օ տա կէլաի. միւսթանթըրմըլ տա իսթանպօլտան տըր: Իլք միւստաի ի իւմիւմ մուալլինիմիլ՝ մէքթէպլի, նէվճիվան, ճէսուր վէ ասապի պիրի իսի: Պիր կէ- ճէտէ պիր տէլիզանլըլը ըէվօլլէրլէ թէլէթ՝ վէ իքիսինի տէ մէճրուհ էթ- տի: Պիչարէ՝ Պրուսա մահքէմէսինէ սիւ- ըիւլաի, հէլէ քի՝ օրատա չօգ գալմայըլ իւլ ալտան պէրաէթ էթտի: Միխալիճ՝ Միխալիճ օլալը, Էօմէր Լաթֆի էֆէնտի կիպի վագիֆէլինտա, միւսթագիմ վէ միւգ- թէտիր պիր հաքիմ կէօրմէտի իտի. միւ- մաիլէհ պօշ վագթըլարընը, մահքէմէ ա- զալարընա գանուլն վէ Մէճէլլէտէն տէրալէր վէրէրէք կէչիլիլ իսի: Վիլայէթլէրէ Էա- զըլըր պիր հաքիմ իտի: Հայֆաքի, Ուշագ գազտընա թահվիլի մէմուրիյէթ էթտի, վէ քեաֆֆէ ի Միխալիճ էհալիսինին կէօ- զիւ անըն իսթիւնտէ գալտր:

Փօլիս վէ Ժանտարմա ալայլարըմըլ սօ- գազլարը հիւն ի ինթիզամա կէթիւրմէք- տէ օլուպ՝ չէհրին հէր թարաֆընտա կէ- ճէլլէրի կէզմէքաէ օլուլար: «Կեափուր» քէլիմէսի օրթատան գալգմըլ իսէ տէ, գաֆա գըզարսա, օլ տէմ պու քէլիմէ գուլագլարա արս էնտագ օլուր: 2 հաֆթա ազտէմ օն ալթը Էաչընտա պիր Բուժ գըզ պիր Չինկեան կէնճէ թէաչչիւգ էթ- միլ օլտուղունտան տիւլիւնլէրի իյճապ էթտի, վէ չէօյլէ օլտու: Պին գատար թիւրք կէնճէրի էնլաի ըէնկ պայրագլար

չէքերէք, տափուլ զորնա, չաղըլար վէ պիր չօգ արապալարու պիր ալայ թէշքիլ էթտիլէր: Պու աղիմ ալայ՝ պախթիյար կէլինի էօմրինտէ կէօրմէտիյի պիր սէվին՝ ճէ զարգ էթտիլէր: Չանն էտէրսին քի պու տիւյին՝ միլէթ տիւյինիւ իտի, գայմագամ, մէմուրիյն ի հիւքիւմէթ վէ էշրաֆ՝ կէլին վէ կիւվէյիյի ճէօմէրտ՝ ճէ նագտի վէ մատտի հէտիյէլէրլէ թալթիֆ էթտիլէր: Համա օլտուն պէօյլէսի պիր ալայ վէ ճիւմհուրտան պիր չըթ պիլէ վագը օլմատը. լաքին պու պէօյլիւք ալայըն Խրիսթիյան սօգաղարտա տօլաշմագտաքի նիյէթ վէ մագսէտի աճէպա նէ՝ իտի, օրասը պիլգէ էսրար գալըր: Մէճլիս ի միլլի վէ եա մէպուսանտա պիր չօգ նիզամլար գալէմէ ալընտըղը կիպի պիր տէ սհրսէրի նիզամնամէսի գալէմէ ալընտըղընը օգուտուգ վէ սէվինտիք: Ա՛, նէ՞ պապարսըն, պիրտէն պիրէ պաշըմըզա պարան կիպի սէրսէրիլէր եաղմաղա պաշրատը. Չինտէն կէօղ պիւյիւճիւլէր, Հինտտէն ելլանճըլար, Արապիսթանտան եանքէսիճիլէր, քէօր թօփալ տիլէնճիլէր, օլա եիւզիւն. տէ մանթար կիպի պիրտէն պիլթմիշ Չինկեանէ չատըրլարը, վէ անլէրտէն էվ եարանլար՝ պու կիւնլէրտէ փօլիպլէրիմիլի գարընճա կիպի չալլըտըրըյօրլար: Փաղար մէյտանընտա կէօղ, պաշ վէ տիշ աղըրսընա, սըլը վէ պէլ աղըրսընա վէ պիլմէմ տահա նէլէրէ չիֆապախշ, ալթմըշ փարատան թուլթուր մէթալիյէ գատար տուա սաթան տէվրիչէրէ, (Եա՛ հո՛ւ, հէր քէս պէօյլէ աղըրլար իշին հէքիմէ կիտէր վէ ինտան իլաճլա թէտափի օլուր), տէյու սէօյլէյէն, պիր քիշի պիլէ պուլունմագ:

Շէհրիմիղին սույու ուզագտան պօրուլար վէ մաքինա իլէ կէլիպ հիւքիւմէթին թահթը ինհիսարընտա արը: Միւսիւմ վէ զայրի Միւսլիմիւն էվ վէ սօգաղ-

լարընտա սուլար չէշմէլէրլէ թէվլի էտիլմիշ տիր: Էվլէրէ պէշ լիրայա վէ սօգաղարա իսէ մէճճանէն տիր. լաքին պու չէշմէլէր տէվրի իսթիպտատտա հէր կիւն ագար իտի, տէվր ի մէշրուլթիյէթտէ իսէ իպամ սօգաղարընտա էվլէլքի կիպի հէր կիւն ագար, լաքին Խրիսթիյան մահալլէլէրինտէ իքի կիւնտէ պիր ագար վէ պաղէն հիշ ագմատըղը տա օլուր:

Էթթէտէն պէրու պուրատա միւնագի իւն ֆիյհ պիր մէրա վար արը: Միսալիճէ թապի վէ պիր պուշուգ սաաթ պուտը մէսաֆէտէ՝ Շամանտրա չիֆթիլիյին մալիքի Արնափուտ Ղալիպ փաշանըն Միսալիճ էհալիսի իլէ 4,000 տէօնիւմ միգտարը միւնպիլթ պիր արագի միւնագաատը գուտուլիյէթ քէսպ էթմիշ տիր: Ճէմատի վէ զայր ի ճէմատի հէր չէյ խարիճտէն վէ տախիլտէն պէօյիւմէք գաիտէսինէ թապի օլտուլու կիպի, փաշանըն չիֆթիլիյի տէ պու գաիտէյէ թաթպիղէն պէօյիւտիւքճէ պէօյիւր վէ չիֆթիլիք նիհայէթ Միսալիճ մէրասընը իշինէ ալըր: Փաշա՝ «Պու մէրա պէնիմ տիր», տէմէյէ պաշլար, էհալի իսէ «Խայր, պու մէրա մին էլ գատիմ պիղիմ տիր», իտտիսաընտա պուլունուր: Փաշա պու մէրայա տաիր 22 սէնէլիք, Միսալիճ իսէ 185 սէնէլիք թափու սէնէտլէրի իպրաղ էտիյօրլար: «Սէն օլ տա պու փիլիմնճին թաշընը այըթլա»:

Էյ միւհթէրէմ գարիլէր, իսթիմա էտէրսէնիզ սիգէ իւշ նասիհաթըմ վար տըր:

(ա) Սապըրը պուլունալըմ վէ աղըրտան ալտըրալըմ: Էմին օլունուգ քի մէշրուլթիյէթ ի հաղըրէ՝ Օսմանլըլար վաթանընա չօգ խըտմէթ իֆա էտէճէք տիր, գաթը իւմիս էթմէյինիզ: Էսքիլէրտէ պիր զարպը մէսէլ վար տըր «Իլահլարըն տէյիլմէնի աղըր իւյիւտիւր, ինճէ իւյիւտիւր»: (ք) Հիւրրիյէթին գապուգ վէ գապա չէյլէրինէ մայիլ օլմայալըմ, հիւրրիյէթին լուհ վէ էօղիւնէ սարըլալըմ: (գ)

Մէջըութիյնէթաւ րէճա էտէրիմ, ատէմի մէրքէղիյնէթ թէսավուրընը թալըմայընը: Պունը գաթիէն վէ ֆիմապատ ունուտընը: Նի՞չիւն տէրսէնիզ, մէմալիքի Օսմանիյնին հէր թարաֆընտա էճհէլ էհալի պուլունուր վէ ալել էքսէր մէարիֆսիզ վէ մանթըզսըզ գայմագամ, միւթէսարըֆ վէ վալիէրին հէր պիրի պալըմըզա պիրէր տէրէ պէյի քէսիլըլէր, սոնու էվլէլքին տէն տահա պէտթէր օլուր:

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՏԻՆ ՎԷ ԱԽԼԱԳ

Էպէտի հագիգաթլարա իման էթմէյէն քիմէնին ախլազիյէթի տալընտան գօփաւըլմը պիր չիչէք կիպի աղ վագթ զարֆընտա սօլուպ գուրույաճագ տըր: Հէյէթի ի իճթիմաիյէնին եալընը թէմիզ աղաւարընտան պիրի օլմագըլզա գանաաթ էթմէք պիր քիմէյի քէտթի հալ ու քէյֆիյէթլէրինին հաքիմի տէյիլ, անճագ գուրու օլմագա գուրաղըլայաճագ տըր: Արամըզտա ախլագտան օսանմագըլզ իշարէթլէրի եալաշ եալաշ կէօրիւլմէքտէ տիր: Վէ պու սուրէթլէ տէվամ էտէր իտէք պիր կիւն չօղլարըն էլէէվմ տինէ գարչը գըյամ էթմիշ օլուրըլարը միսիլու, պիզ տախի ախլագի էսասլարըն նուֆուղընա գարչը իսեան էթմէյէ մէճպուր օլաճագըլզ: Սէն վէ պէն իմանճա զաիֆ պուլունտուգճա՝ մէյտանտա կէօրիւլէն տինի պիւրուտէթտէն տօլայը քիլիսէյի թայիպ վէ թէվ պիրի էտէմէյիզ: Վագաա ճիտտի շիւպհէ հայաթ վէ գուվլէթ իշարէթի իտէ տէ, տինի՝ քէնտիլէրին ղէվզ ու սէֆալարընա մանի օլտուղը սէպէպտէն թէքք էտէնլէր պիր աղ սոնրա մութլագա ախլագը տախի պիր թարաֆա աթաճագլար տըր:

ԿՍՐՖԻԼՏ

ՄԷՍԷՐԻԷԹ ՏԻՆԻ

Պու ալէմ ու ճիհան՝ սէլամէթ մէնպար օլան Ալլահ թարաֆընտան խալզ վէ իտարէ օլունմագտա տըր: Պու ֆարզ իւզէրինէ միւէսէն օլարագ հայաթըմըզըն ֆէլէսէֆէսինի թային էտէլիմ: Ալլահ վէ ինսան իչիւն չալըզպ խըզմէթ էթմէք իւթէյէն քիմէն չօգ շէյլէրէ րազի օլմալը տըր: Օ եանըշ թէֆէհհիւմէ, նանքէօրլիյէ վէ միւմանաաթա թէսատիֆ էտէճէք տիր: Լաքին պու եիւզտէն հասըլ օլան քէտէր՝ մէսէրրէթէ թէհապիլիւ էտէճէք տիր: Օ պագէն եալընըզ գալաճագ. լաքին պու եալընըզ անա պէրէքէթի միւճիպ օլաճագ տըր: Օ չալըշմաղը վէ պէքէմէյի էօյրէնմէլի տիր: Հիշ պիր շէյ պիր կիւնտէ քեամիլ օլամազ: Խրիսթիյանըզ՝ խայալտա գօլայ պիր տին տիր. լաքին անը գալպէրէ վէ խանէլէրէ եէրլէշտիրմէք իչի նէյլլէրին ֆէտաքեարանէ ճէհո ու էմէքլէրինէ մէրպութ տըր: Լաքին պիր քիմէնին եիւզիւնին տօղրու թարաֆա միւթէվլէճճիս պուլունմասը պէօյիւք պիր շէյ տիր: Վէ փէյտէրիփէյ եիւքսէլմէքտէ օլան հէքքէլին ախլարարը իւզէրինէ պիր թաշ վազ էթմէք ալա պիր խըզմէթ տիր: Պիզ միւստէթի հայաթըմըզտա, կէրէք քիլիստ վէ կէրէք հիւքիւմէթտէ հիշ պիր շէյի քեամիլ գըլամալը. լաքին անը տահա էյի գըլապիլիլիզ:

ՉԱՐԼՍ ՃԷՖԸՐՍԸՆ

Եւ րապպ, սէն տաիմա պիզիմ իլէ գալմագ իսթէր իքէն, պիզ սէնտէն այրըլմագ իսթէյօրըզ: Պիզ գարանըզ իչինտէ գալըպ, սէնի տէ պիյահ պուլութլար իլէ մուհաթ կէօրտիւլիւմիւզտէ, պիզէ եարտըմ էյլէ քի պու զուլմէթին սէպէպինի սէնտէ տէյիլ, անճագ քէնտի տէրունիմիզտէ արայալմ: Զիրա էյ էպէտի կիւնէշ, ղէմինտէն պիզիմ հասըլ էթտիյիմիզ պուխարար տըր քի գօյու պուլութլար թէշքիլ էտէրէք սէնին միւնէվլէր սիմանը պիզտէն սէթր էտիյօրլար:

ԹՐԷՆԶ

ՓԵՏԵՐԻ ԹԱՆԳՐԱԳՐԱՆ

Մէջուր պիր Պրանսըզ րէսամըն պիր տանէճիք գըզը տահա փէք քիւչիւք իքէն քէնտի պասարընը զայս էթտի : Հէքիմ լէր՝ արթըզ անըն սաղալմասընտան գաթը իւմիտ էթմիչէր իտի : Սէնէլէր միրուր էյլէտի : Գըզըն վալիսէսի չօգտան վէֆաթ էթմիչ իտի : Իմտի անըն եէկեանէ րէֆիգի քէնտինին սէվկիւլիւ փէտէրի իտի : Լաքին օ քէնտի փէտէրինին սիմասընը կէօրմէք իգպալինտէն մահրում իտի : Անըն սէսինի իշիտիր, անըն էրինի սըզար, լաքին անըն եիւզիւնիւ կէօրէմէզ իտի : Պիր կիւն մէջուր կէօզ հէքիմէրինտէն պիրի-նին մահիրանէ պիր ամէլիյաթը նէթիճէսինտէ գըզըն կէօզլէրի աչըլտը : Օ քէնտի պասարընը պուլուր պուլմազ, գօշուպ քէնտի փէտէրինին կէօքսիւնէ աթըլտը : Պազէն ատէթի իւզրէ անըն եիւզիւնիւ քէնտի փարմագլարըյլա թէֆթիչ էտիպ, պազէն տէ աճէպու սահիհէն պու քէնտին փէտէրի՞ մի աիր տէյու անըն սիմասընա տիգգաթլէ նազար էթմէքտէ իտի : Պիր գաչ տագիգէ սօնրա անըն հէյէճանը թէսքին օլտու : Փէտէրինին լաթիֆ սիմասընա վէ անըն փէք կիւզէլ էնտամընա հէր պագտըզճա անըն կէօզլէրինտէն եաչլար տէօքիւլիւյօր իտի : Անլէր արթըզ եալընըզ լիսանէն վէ էլ իլէ տէյիլ, անճագ փէք նազիք, ճալիպ վէ լաթիֆ պազըչար իլէ տալիս քէնտի հիսսիյաթլարընը եէքաթիկէրինէ նազլ էթմէքտէ պուլունույօրլար իտի : Նիհայէթ գըզ քէնտի փէտէրինին էլլէրինի քէնտի էլլէրինին իչինէ ալըպ, սըգարապ, տէտի, «Պունճա սէնէլէր պու փէտէրէ մալիք իքէն անը աալա պիլմէմիչ օլմագլըզմ . . . » էվլէթ, օ կիւն փէտէրի անա սայքի քիւմիլէն եէնի կէօրիւնիւյօր իտի :

Նէ գատար քիմէլէր վար տըր քի անլէր քէնտի սէմավի փէտէրլէրի հագգըն-

տա պու գըզըն ամա իքէն քէնտի փէտէրի հագգընտա օլտուղունտան տահա զիյատէ ճահիլ տիրլէր : Նիչլէր հայաթըն եէվմի ֆարզլուրը վէ աղըր զաիլէլէրի արասընտան ասըզ սիմա իլէ վէ Ալլահ հագգընտա մըրըլտանարազ կէչիպ կիթմէքտէ տիրլէր : Նի՞չիւն, զիրա անլէր Ալլահը լազըմ օլտուղու գատար պիլմէզլէր : Քրիստոսըն մագսէտ վէ արզուսը Ալլահը հէր քէսէ կէօթէրմէք վէ թանըթմագ տըր : Սէն, է, իրիսթիյան, Ալլահը պիլմիւմիսին : Հէր կիւն սանա սէս վէրէն փէտէրինին սիմասընը կէօրմիւլմիսին : Շիմտիյէ գատար անը թանըմատը իսէն, չիմտի թանըմագ իսթէրմիսին, Քրիստոս պաչ հէքիմէ կէլ, օ սէնին կէօզլէրինի աչըպ փէտէրի սանա կէօթէրէճէք տիր :

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ՓԱՐՄԱԳ ԻՇԱՐԷԹԻ ԻԼԷ ԹԵՇԽԻՍ ՌԻՍՈՒԼՈՒ

Միւճրիմէրի թէչիսիս էթմէք էմրինտէ գօլայ վէ շաչմազ պիր ուսուլ պուլմագ իչիւն էօթէտէն պէրու փօլիս իտարէլէրի միւթէնէվլի թարիգլէր իէճրիպէ վէ թաւսիյէ էթմէքտէ օլմուչլար տըր :

1882տէ Պրանսանըն ճէզա մահքէմէսի՝ Մ. Պէրթիյօնըն միւճրիմէրի էօյլմէք ուսուլունու գապուլ էթտի. ինկիլթէրրանըն փօլիս իտարէսի ուզուն պիր վագթ միւճրիմէրի գապահաթլարընա կէօրէ տօգուզ ատէտ մուլթէլիֆ իշարէթլէր իլէ թէչիսիս էթմէք ուսուլունու իսթիմալ էթմիչ տիր : Էնճամ 1901 Յուլիստէ Լօնտրանըն սէր գօմիսէրի՝ փարմագ իշարէթի իլէ թէչիսիս էթմէք ուսուլունու իթթիսազ էթմիչ տիր : Պիր քիմէնին հուվիյէթինի թային էթմէք իչիւն պունուն էն սատէ վէ էն էմին պիր ուսուլ իաիյինի՝ թէճրիպէ՝ սուրէթ ի

գաթիկէտէ խապաթ էթմիշ տիր : Օ վա-
զըթտան պէրու . Լօնտրատա պու ուսուլ
իւզրէ 54,000 քիշի թէշխիս էտիլմիշ օլուպ
հիշ պիր տէֆասընտա պիլէ եանըլմամըշ-
լար տըր : Թութուլան հէր սընֆ միւճրիմ-
լէր՝ օլ ճիւրմիլէրի իրթիքեապ էթտիքլէրի
մահալլէրտէ արգալարընտա պրագտըգլարը
փարմագ իշարէթլէրի վասըթասըլլէ թա-
նըլլպ ինտ էլ նիզամ մէսուլ թութուլուշ
տըրլար : Ինսանըն ալագ վէ էլինին իշ թա-
րաֆընտա պուլունան էվլէք վէ խաթթլար
պիթթապի չօգտան պէրու մալիւմ իտի .
ֆագաթ փարմագ իշարէթլէրինի իւք տէ-
ֆա օլարագ ֆէննի պիր թարգտա թահթը
նազարը միւթէլապա ալան զաթ՝ մէշհուր
սէյյահ վէ ալիւմ ֆրանսիս կալթըն իտի :
Միւմաիլէյհ անլէրտէ փէք ճալիպ ի տիգ-
գաթ քէյֆիլէթլէր միւշահէտէ էյլէտի :
1823տէ Փրօֆ . Փէրքէնճ պու մատտէ հագ-
գընտա Պրէսլաու տարիւլ ֆիւնունունտա
պիր մէգալէ գրաաթ էյլէտի : Լաքին պիր
միւնասիպ թասնիֆ . էթմէք ուսուլու կէօս .
թէրէմէտիլինտէն՝ պու իշարէթլէր չիմտիլէ
գատար իշէ եարամատըլար : Փրօֆ . Փէր-
քէնճ պու պապտէ պիր ուսուլ թավսիլէ
էթմիշ իտի իսէ տէ, հիւան ի գապուլ
պուլմամըշ տըր :

Պիլա շիւպհէ պէօյլէ պիր ուսուլուն
փօլիս եա հիւքիւմէթ տէվաիրինտէ իշէ
եարամասը իշիւն, իճապ էթտիլի սըրատա
տէրհալ միւրաճաաթ էտիպ մազնունուն
հուվիլլէթլինի թէգիլլէ թային էթմէք իւզրէ
մէգքիւր իշարէթլէրի թասնիֆ էթմէք
մութլագա լաղըմ իտի . պու թասնիֆ ու-
սուլունը իճատ էթմէք իշինի Հինտիսթան
ուսուլը հէյէթ ի իտարէսի մէմուրլարըն-
տան Սըր Ուիլեմ Հէրշէլ պաշա չըգար-
տըր, վէ պէօյլէճէ փարմագ իշարէթի իլէ
թէշխիս էթմէք ուսուլունու պիր ինկիլիզ
քէշֆ էթմիշ օլտու : Շու տախի շայանը
զիքը տիր քի, Լօնտրանըն սէր գօմիսէրի
Սըր Էտուըրա Հէնրի տախի պու մէսէլէնին

միւթէլաանընա չօգ վագթ վէրմիշ տիր :
Միւմաիլէյհին «Փարմագ իշարէթլէրինին
թասնիֆ վէ խաթիմալի» նամ էսէրի պիր
գաշ տէֆա թապ օլունմուշ վէ պիր գաշ
միւթէլէրի լիսանլարա թէրճէմէ օլունմըշ
տըր : Պու ուսուլ չու ճալիպ ի տիգգաթ
վագըա իւզէրինտէ միւէստէս տիր . շէօյլէ
քի, պինն վէ ճինս ֆարգընա պագմայա-
րագ հէր ատէմտէ պիր թագըմ մուայլէն
վէ տագիգ իշարէթլէր պուլունուպ անլէր
վասըթասըլլէ օլ շախ մութլագա պաշ-
գալարտան թէֆրիգ էտիլէպիլիւր : Էլին իշ
սաթհընա տիգգաթլէ պագտըղըմըտա
մուայլէն ճիհէթլէրէ ուզանան վէ մուայ-
լէն շէքլլէրի օլան պիր թագըմ էվլէք վէ
խաթթլար կէօրէճէյիլ : Պունլար պաշլըճա
քէմէր, իլմէք, տաիրէ վէ միւրէքքէպ թիլի-
լէրէ եանի նէվլէրէ թագսիմ օլունուրլար :
վէ պիր քիմնէտէ պու թիլիլլէրտէն հան-
կըսը պուլունուրտա օ թիլի պիլ ճիւմէ
թէֆէրրիւթըլա օ քիմնէնին հէր չաղըն-
տա մէվճուա իտիլի խապաթ օլունմըշ տըր :
ՍԱԹԷՆԹԻՖԻԿ ԱՄԷՐԻԿԱՆ

ԱԹԸՆ ԲԷՆՏԻ ՍԱՀԻՊԻՆԷ ՏՈՒԱՍԸ

Էյ էֆէնտիմ, նիյաղըմը սանա արղ
էտէրիմ : Բէճա էտէրիմ պէնի սուլա,
եէմլէ վէ գայըր, վէ եէվմի իշիմ խի-
թամ պուլտուգտա պանա մուհաֆաղալը
պիր մահալտէ թէմիլ, գուրու վէ լա-
հաթճա եաթապիլէճէք պիր եաթագ
պախշ էյլէ : Պանա տաիմա միւրիւվլէթլի
պուլուն : Պանա սէօյլէ : Սէնին սէսին չօգ
տէֆա պանա կէմ վէ եուլար գատար
միւէստիր տիր : Պագէն պէնի օխշայըպ
սէվ, թաքի պէն տէ սանա տահա զիյա-
տէ մէսէրէթ իլէ խըտմէթ էտիպ սէնի
սէվմէյի էօյրէնէյիմ : Կէմիմի սիլքմէ վէ
եօգուշա եօգարը չըգար իքէն պէնի գամ-
չըլամա : Սէնին խաթէտիլինի անլամատը-
ղըմ սըրալարտա պէնի տէօյիւպ իւզէնկի-
լէմէ, անճագ սէնին տէտիլինի անլայա-

պիւմէք իշխն պանա փութաթ վէր : Էմրի-
նի իճրա էտէմէտիյիմ սըրալարտա պագ
քի աճէպա էյէ՞ր մի սօգունույօր եօգսա
այաղըմա մը՞իս մը սօգանմըշ : Կէմի փէք
սըգը թութմա, եօգ իսէ պաշըմը սէրպէսթ-
ճէ գուլլանամայաճաղըմ : Արգամնա օլան
չէյլէրի կէօրմէյէյիմտէյէ կէօղլէրիմէ գա-
փագ գօմագ իսթէր իսէն ըէճա էտէրիմ
պագ քի անլէր կէօղլէրիմի թէքմիլէն գա-
փամասընլար : Իւզէրիմէ լուզումունտան
զիյատէ երւք երւքլէթմէ, եախօտ պէնի
իւզէրիմէ սու տամլայաճագ պիր եէրտէ
պաղլամա : Տիգգաթ էթ քի այագլարըմ
տախմա էյի նալլանմըշ օլուն : Եէմ եէ-
յէմէտիյիմ սըրատա տիշլէրիմի մուայլէնէ
էյլէ : Տիշ աղըըսը փէք ֆէնա պիր հալ
տըր : Պէնիմ պաշըմը զայրի թապիի պիր
սուրէթտէ պաղլամա, վէ գույրուղըմը
քէսէրէք պէնի սինէք վէ սիվրի սինէքլէրէ
գարշը էն էյի մուհաֆաղա էտէճէք օլան
վասըթմատան մահրում էյլէմէ : Սու-
սատըղըմտա հալիմի սանա արզ էտէ-
մէմ, իմտի պանա վագթընտա թէմիզ վէ
սօղուգ սու վէր : Պէնի պօղազ վէ պու-
րուն խասթալըզլարընտան գուրթարմագ ի-
շխն էլինտէն կէլէնի եափ : Խասթա օլ-
տուղումտա սանա սէօյլէյէմէմ, իմտի տախ-
մա պանա կէօզ գուլագ օլ թաքի, ալա-
մէթլէրաէն պէնիմ հալիմի անլայասըն :
Միւմքին օլտուղու գատար պէնի կիւնէշ
հէրարէթինտէն մուհաֆաղա էյլէ վէ իշ-
լէր իքէն տէյիլ, անճագ սըշարտա սօ-
փուգ հալատա տուրտուղում սըրատա իւ-
զէրիմէ պիր քէչէ եա ֆանէլա գօյ :
Սէնի վէ երւքլէրինի՝ իշթիքեա էթմէյէրէք
թաշըրմ վէ կէճէ վէ կիւնտիւզ սէնին
իշխն սապը իլէ պէքլէրիմ : Եօլումու վէ
եա նատիպիմի քէնտիմ ինթիխապ էթմէք
գապիլիյէթինէ մալիք տէյիլիմ վէ պաղէն
փէք սէրթ տէօչէմէլէր իւզէրինտէ երւրիւ-
մէյէ մէճպուր օլտուղումտա՝ քեաշքի օ
տէօչէմէլէր ախշապ օլայտը եախօտ անճագ

այաղըմը ինճիթմէյէճէք սուրէթտէ եա-
փըմըշ օլա իտի տէյու արզու էթմիլիմ :
Վէ էնճամ, էյ սահիպիմ էֆէնտիմ, գուլ-
վէթիմ քէսիլտիյինտէ վէ սանա չօգ
ֆախտէլի օլտամայաճագ պիր հալա տիւշ-
տիւլիւմտէ, աճլըք վէ սօղու գտան թէլէֆ
օլմագ իշխն պէնի թաշրայա պրագմա,
եախօտ պանա սիյասէթ վէրէն վէ աճըմ-
տան էօլտիւրէճէք օլան զալիմ պիր էֆէն-
տի եա պէյէ պէնի սաթմա : Անճագ սէն
քէնաին, էյ սահիպիմ, էն գօլայ վէ լա-
թիֆ պիր եօլտա հայաթըմա էնճամ վէր :
Վէ Ալլահ սանա հէմ պու տիւնեատա
հէմ տէ կէլէճէքտէ միւքեաֆաթ էտէճէք
տիր : Վէ պու լութֆլարը չօլ Ախթարա
սօղան Զաթըն իսմինտէ թալէպ էտէր ի-
սէմ, պէնի հիւրմէթսիզլիք էթմիշ սայմա :

ՔԻԼԻՍԷԼԵՐՏԵՆ

Մ Է Ր Զ Ի Ֆ Ո Ւ Ն Տ Ա Ն Գ Ա Յ Ս Է Ր Ի Յ Է

ՓՐՕՖ. Վ. Յ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ, ՄԷՐՁԻՖՈՒՆ

1.

Քիլիսէլէրիմի հայի. -- Կէչէն իւշ սէնէ
զարֆընտա տիյարըմըզ գուրագլըգտան նաշի նէ
հալէ կէլմիշ իտի իսէ, քիլիտէլէրիմիզի տախի
չիմտի Բուհուն լահմէթինին ֆըգտանընտան
նաշի հէման աշնի հալի փէրիշանիյէ կիրիֆտար
օլմուշ արր : 10—15 սէնէ էվվէլ էն գուլվէթի
Սթէյըն Գայսէրի օլտուղու հալտէ, պու կիւնքի
կիւն էն զափի Սթէյըն օլմուշ արր :

Եօղլաս. սէճնմիւշ գօլմնա տէճնմիւշ. գօ-
ճաման պիր քիլիսէ պինտը եարըմ եամալագ
գալմըշ, իքմալի ագալի երւզ լիրայա միւթէ-
վագզըֆ տըր : Իսթիպտատըն զուլմը չօզլարըն
հիճրէթինէ սէպէպ օլուպ թէպլիւշ մէնպաղարըն
տարալթաղընտան, եալընըզ Եօղլատա տէյիլ
հէր թարաֆտա տախի միւղայագաի իգթիսա-
տիյէ հիւքմֆէրմա տըր : Գուլվէլ ի նագտիյէ
զափի օլուրտա, պիթթապի լուհանիյէթ տախի
գաաֆ քէսպ էտէճէք տիր : Սինպէր վէ մէք-
թէպ վաիզսիզ վէ խօճատըզ գալըր, վէ հէր շէյ
թէտէնիյէ երւզ թուրար : Օլուրունա չէօզմէք

վէ իտարէ ի մասպահան էթմէք կիպի ուսուցար՝ փերիշանիյէթիմիդի մուճիպ օլույօր: Էն պիրինճիլերէ, էն էյիսինէ, էն մուգթէտիրինէ սողորու օլան արզու: վէ իյթիյազըմը՝ մէվճուտ օլան գալիլ իւլ ատէա մէմուրարըմըը սուրէթ ի վաճիպէտէ թագտիր էթմէքտէն պիդի մէն էտիյօր: Նէթիճէ օլարագ պու կիւն պաշըմըղ աշըգտա գալմըղ, չօգ եէրէրտէ վաիգսիլ վէ իօճասըզ գալմըղը: Միւրըն սա պիդիմ կիպի էթմէն վէ գանասան մախլութ օլուպ՝ պիդիմ կիպի հանըմաղա թապի օլուպըլարը հիչ պիր վագթ նազարսան տուր թութուրամալը:

Թարաւ. եէյէճէք պիւթիւն պիր լօգմա պուլամալ իքէն, իքիյէ պէօլիւնմիւշ. պիրիսի աշաղը մահալլէտէքի իպտտէթիսանէյէ թօլիսնըյօր, իքի Ամէրիգալը միսիօնէր սօգթօլար օնպարն թարաֆըն իլթիլամ էտիյօրլար իտի: աիկէր թարաֆ սա միւնազասայա մէյտան վէրմէմէք իչիւն հօգարը մահալլէտէ Գըզ մէքթէպինին սալօնունաա իճթիմա էտիյօր:

Պիւթիւն Սթէյըն քիլիսէլէրինին՝ վալիսէսի օլան օլ նէճիպ վէ գալիլ Գայսէրի քիլիսէսի իսէ, 10 սէնէ տիր էթիյի միւշքիլաթ իչիստէն կէչմիշ իսէ տէ, չայանը մէմուսիյէթ տիր քի, քիլիսէ էսքի պուհրանյարընտան գուրթուլմուշ վէ հալը նէգահէթէ կիրմիշ տիր: Քիլիսէնին իտարէսի եէտ ի իգթիտարընտա թէվաի օլունան զաթլարըն իսալիսէթ ի նիյէթլէրինէ չիւպնէ էտիլէմէզ: Քէնտի կիւնլէրինտէ քիլիսէնին սէլամէթ վէ սուրճ ու ասայիշ հօլունաա թէգարուրունու կէօրմէք հէր քէսին արգուսու սըր: Էթրաֆաս օլան քիլիսէլէրէ փէք չօգ թէսիլլէրի օլուտըունտան, իփրաթփէրվէրլէրի հօլա կէթիլմէք, օնլարա նապիհաթ վէ թալիսիլլէրտէ պուլունմագ քէնտի զիւմէթլէրինէ պօրճ սըր: Ուսուրը զաթիլլէրինին իֆա ու իճրասընտա թէվէհիւնմաթ վէ իսայալաթա գափըմայան ագիլ վէ միւսէպալիլ հէմշէրիլլէրիմին քիլիսէյի տէ էօյլէճէ իտարէ էթմէլլէրինի քիլիսէնին սէլամէթի նամընա ըէճա էտէրիլ:

Մունճուսուն. Սէնէլլէրտէն պէրու պիր միւսթէպիտին զէպունու. վաիլ, չօպան, հէփ շէրլինտէն պիդար: Քիլիսէնին պէտպալթիլըը հրքէք ազալարընըն էօյիւմ վէ զուրպէթ սէպէպինտէն ֆըզտանը վէ գասընյարըն քէսրէթի տիր: Օլ սէպէպտէն իտարէ պիր գաչ տտէմին էլինտէ գալմըղ սըր: Լաքին հէմշիլլէր արասընտա ըուհանի հայաթ վէ թէճրիպէքհարըըն թէրագգըսը՝ չայանը թագտիր պիր հալտէ տիր: Տուա

մէճիլլէրի զայէթ խօշ, վէ ըուհանի միւքէպէմէլլէրի ֆաիտէլի վէ թէսէլիպախշ իտի: Պօշ գալան միւնպէրլէրինէ էյի պիր վաիլ թէմէնի էյլէտիլմ վագթ քէնտիլլէրինէ տէ վաիլ տէրտատըլը վէ մուսլէնէթ ըուհու թալիսիյէ էտէրիւմ: Վաիլլէրտէ գուսուր օլուտը կիպի, ճէմաաթլարտա տա վար սըր: Իքի թարաֆը պունու պիլիպ լէթաֆէթլէ մուամէլլէտէ պուլունմագ վաճիպ տիր:

Նէվշէհիր, Իւրիւկալ, Էվէրէք, Կէմէրէք՝ փէրիշան, հաղը իլէ կիւն պէլա գալլուրուր աէրէճէտէ վէ վարըզլարընը մուհաֆասա էտէպիլիյօրլար:

Փրօթէսթան ճէմաաթընըն հիմայէսի թահթընտա Ջինճիտէրէտէ պիր էօքսիւզլանէ թէէսիա էտէն Միւ կըրպըր, Լիսիլլէրաաաա կէլմէ պիր Լիսիլիլ միւսաֆիր իլէ պիրիլքտէ էօքսիւզլանէ իսաաէմէսինտէն պիրինին պաշնա էլ գօյուպ միւպէշլլէր մի, չօպան մը թախսիա էտէրլէր, վէ Էվէրէյէ կէճտէրիլլէր: Միւ կըրպըրըն իսայրահանէ տմէլլէրինի թագտիր էթմէտիք քիսէն հօգ: Պու աճիլ էօքսիւզլանէնին եէնի պինասը տախիլինտէ վուգու պուլան հանդէստէ հաղըր իսիւմ. կէօրիւլէն պէօլիւք իչի կէօրտիւմ: 150տէն զիյատէ եէթիւմ պիշարլէրին նէ գաստար հիւմէթ վէ մուհապպէթլէ գալմըլսըզլարընը կէօրիւկալ ալէնէն թագտիր վէ թահսին վէ արզը չիւքրանիյէթ էյլէտիւմ: Պունլարալա: Լաքին քիլիսէլլէրին իտարէ ի տախիլլէրլէրինէ միւտախէլէ էտիլ, քէֆի մուամէլլէրլէրինի թէշվիլ էթմէսինի սօղորու կէօրէմէլլիլ:

Քէնտի վաթանյարը օլան իսվիշէրաաա հալսօտ Ալմանիաաա կէօրտիւքլէրի հիւն ի նիգամ ու ինթիգամը, վէ գանունա, գօյիտէյէ իյֆասը լաղըմ կէլէն հիւրմէթ ու իթաաթը պիլլէրէ վէ պիդիմ նիգամըզլարա թալիմ էթսէ իտի, տահապէօյիւք պիր իշ կէօրէճէյի չիւպնէպիլ իտի: Միւ կըրպըր ըուհուրուղուն միւշէվիլլէրի տիր, վէ մագսէտէ վասըլ օլմագ իչիւն հէր ֆուրսաթտան իսթիֆաստէ էտէր. փարասը պօլ սըր, վասըթալարը չօգ սըր: Քիւաշքի քէնտիսի վէ ընէֆիլլէ վէ ընէֆիլլէրի՝ օսանտըրճը տին ու մէզհէպ միւհաաալլէրի իլէ իֆաթէ ի վագթ վէ նագըր էտէճէք հէրտէ, Քրիստոսուն գուլարընաա հագըշըր պիր սուրէթտէ պիւսպիւթիւն իրիսթիյան թալիմ ու թէրպիլլէրինէ վագթը նէֆէթիսէ իտիլլէր:

«Թէպիմճիլիք» հալսօտ թապիլլէրլէրինէ «եէնի էօմը» պուհրանընըն չու սօն օն սէնէլիք թա-

ընդհանրապես անփութ և անփութ, Գալստերի ճիշդ խոսքերը զուգուր էստէն վուգուաթը թէսգիգ ու թէսգիա էստէսէք նէթիճէ օլարագ տիպինսէ նէ գալաճագ, հիշ: Բիլիսէլէրիմիգ օլ վազթ շիմաթիւնսէն տաճա գոզվէթի, մէթէսլէրիմիգ տաճա էյի խոթ: Պու լոճիգ կիպի հէր քէստէ էյի պիլիթ քի քիլիսէլէրին էն փարլագ վազթը պու միւստէթտէն չօգ էվլէլինէ տիւէլէր: «Թէսլիմիթ» պիլէ նէ կէթիլի: Բիլիսէլէրիմի նիֆագ, իթիթիլագ, միւստագա: Էյլէ կարալար աչմը տըր քի ունուստուլաճագ: Հէր շէյ կինէ էսկի հէլէթիլնէ տէճիւլոր: Թարիլին պիլէ իրայէ էյլէսիլի աչինէտէ աչին վուգուաթիլար պիլի պիլիլին թաազը պէսէր: Պու պուհրանըն րէաք սիսնու (հալախարուաճ, աքսը թէէսիթ) կէլէճէք վէ կէլիլոր: Ս ուզագ աչիլ: Պու հէրճ ու մէրճ տէ սարֆ էյլէսիլէրի լաֆլարա ինանմայլ՝ մը: Հէր աղաճ մէյվէսինսէն թանըլըր: Պու «րուհնուլար» տան պազըլարը՝ հազըր քիլիսէլէր, մին պէլլէր վէ ճէմաաթլար պուլուպ ծնարա վազ էթմէյէ պիլիլին ֆուրսաթ վէ սուհուլէթի վէրէն քիլիսէ վէ ճէմաաթլարըմըզա «75 սէնէ տիլ ինճիլին պու տիլարտա պախուսուս Գալստերիտէ պօշ եէրէ վազ օլունսուգունը» խալիա էյլէսիլէր: պազըլարը տա քէնտիլլէրի կիպի տիւշիւնմէյէն իրիաթիլանլարըն պաշընա կէլէն ֆէլաքէթի, էօլիւմիւ մուլթազա զիւմիլէլլինէ տախիլ օլմա մանըն պիլ պէլսաը օլուսուգունը իթիթիլար իլէ նէյր էյլէսիլէրիլին պու աճիլ գուլպլարըմիւ իլիթիլիմ:

տարլար գարիլէլէրէ միւսիլ ինթիլապ օլունա պիլէճէքլէր տիլ: Հիւքիւմէթ մէմուրլարը Արնապուս իսանընը պիլէն զաթլարտան ինթիլապ էսիլէճէք տիլ: Միւհիթաճ օլան տիլլէրէ հաստու վազթընա գատար մուսլէնէթտէ պուլունուլաճագ տըր: Ավտէթ էյլէյէն ֆիլարիլլէրէ մէսքէն թէտարիք էսիլէճէք տիլ: Վուգուաթը հազըրէ սէպէպիլլէ միւհիթէրիգ հա զարարտիտէ օլան խանէլլէր թամիլ հա թէճտիտ էսիլէճէքլէր տիլ: Եօլլարըն պիլ տն էվլէլ ինչապ իլիւն, հիւքիւմէթէ իճապը հալա թէվէսիլ էսիլէճէք տիլ: Ավտէթ էստէն ֆիլարիլլէրէ աֆվը ումուսի իլան օլունմուշ տըր: Շու հալտէ Արնապուսուլագ մէսէլէպին պիլ գաչ կիւն զարֆընտա քիւմիլէն խիթամ պուլաճաղը իւմիտ էսիլմէքտէ տիլ: — Ասիլտէ (նէմէն) Օսմանլը ասաքիլի իլէ տիլլէր արալընտա 8 սաաթ տէվամ էստէն պիլ մուհարէպէսէ՝ ասաքիլտէն 20 նէֆէր մազթուլէն վէ 40 նէֆէր տախի սուսուլլուգտան վէ թէշէմիւստէն (կիւնէլ վուրմաթը) թէլէֆ օլմուշ տըր: Ասըլարտան 150 նէֆէր թէլէֆ վէ 400 նէֆէր մէճուհ օլմալլէր իճաթա մէճպուր օլուշ տըլլար: — Մէմլէքէթին տախիլէն վէ խարիճէն միւսլլէլա պուլունաուգու միւշքիլաթ խուսուսուստա միւզաքէրէ էյլէմէքիւզրէ մէճիլի Մէպուսանըն ֆէվգէլատէ օլարագ իճիթիմայա տալլէթ էսիլմէսինէ տաիլ Գարասի մէպուսու Հօճա Վասֆի էֆ. վէրէֆիլլէրի թարաֆընտան՝ Իսիմանպուտա պուլունան մէպուս էֆ վէրին րէյինէ միւրաճաաթ էսիլմիլ իսէ տէ, պիլ նէթիճէ հաաըլ օլմամըշ տըր: Հօճա Վասֆի էֆ. վիճաանէն հիւս էթտիլի պիլ մէսուլլիլէթ վէ Գանուսըն էսապիլին 51 ինճի պէնտիլին պախշ էթտիլի սէլահիլլէթ իւղէրինէ, տախիլ ի մէմլէքէթտէ պուլունան մէպուսարա թէլէլարաֆիլլէն պիլ պէյաննաճէ կէճուտէրիլ անլէրի ագտը իճիթիմայա տալլէթ էթմիլ տիլ: — Պու հաֆթա զարֆընտա սալքի հէր կիւն՝ շէհրին մուլիթէլիֆ թարաֆլարընտա հանըն գուհուր էյլէմիլ իսէ տէ, մուհիմ պիլ զիլանը մուհիլ օլմազտան պաստըրըմըշ տըր: Կէլէն հաֆթաքի պէօլիւք հանըն իլիւն հիւքիւմէթ՝ թաճիլգաթ իճրասընա տէվամ էթմէքտէ իսէ տէ, էլան հանընըն գաստէն վուգու պուլունշ իսիլլին տաիլ տէլալի ի գաթիլէ էլատ էսիլմէմիլ տիլ: Եանան խանէլլէր՝ սահիլլէրինէ պար օլմազաղըն հէնիտէն վէ ազ զէման զարֆընտա ինչա օլունմազ վէ պէսէլլէրի 50 սէնէտէ թէտիլէ էսիլմէք իւզրէ՝ պիլ միւսանըլ շիլ-

ՍՈՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ՏԱԽԻԼԻ

Պապը Ալինին Մալիսօրլարա վէրմիլ օլուսըլը իւլիւնճիւ միւհիլէթ խիթամ պուլունշ տըր: Հէլէթ ի վիւքէլա՝ տիլիլէն Մալիսօրլարա նէ կիպի միւսաաաալլէրտէ պուլունապիլլէճէլինի խիւլաաաթէն պիլ տաճա թէքրար էթմիլ խոթ: Մալիսօրլար տախի մէլքիւր միւսաաաալլէրի գապուլ էստէրէք մէմլէքէթիլլինէ ալտէթ էթմէյէ պաշլաճը տըրլար: Մէլքիւր միւսաաաալլէրէ կէօրէ Մալիսօրլար՝ շէհր վէ պազար եէրլէրինտէն խալիճտէ սիլահ թաշըյապիլլէճէքլէր տիլ: 2 սէնէ վէրկիտէն մուսաֆ թուլթուլաճագ տըրլար: Վէրկի պազիլլէրի թանալ էսիլմէյէճէք: Պալարագ-

քէթի թարափընտան Պապը Ալիյէ միւրաճաւթ էտիլմիշ տիր: Հիւքիւմէթ հարիգզէտէլէրէ եւ յէճէք վէ մէսքէն թէտարիք էթմէք իւզրէ ֆաալիյէթ կէսթէրմէքտէ տիր: — Մէճլիս Վիւքէլա՝ սօն իճթիմարնտա մէմէքէթտէ հիւքիւմիւրէն պիւհրանը իգթիսատի հազգընտա խայլի միւզաքէրէտէն սօնրա, պու հալին տէվամը մէմէքէթ իչիւն մուճիպ ի ֆէլաքէթ օլաճաղընտան սէնէ ի հալիյէ պիւտճէսինտէն 3 միլիօն իւրա իգթիսատ էտիլէրէք պիւտճէ աչըղընըն թէնգիսինէ գարար վէրմիշ վէ գարարը մէզքիւր վիլայէթլէրէ թէպիլիզ էտիլմիշ տիր: — Փարիզ Օսմանյը սէֆիրի նաուս փաշա Յուլիս 28աէ՝ ազշամլայն ֆիւճճէթէն վէֆաթ էթմիշ տիր: — Ասքէրլիքտէն գուրթուրմագ մագսէտիյէ սօն 3 սէնէ զարֆընտա 20,000 զայր ի Միւսլիմ կէնճէր տիլարը էճնէպիլէյէ ֆիրար էթմիշ տիրէր: Պու իսէ մէմէքէթէ էզ հէր ճիհէթ մուճիպ ի զիյան պիր հալ օլուսլուսնա պինսէն հիւքիւմէթին պու մէսէլէյի եէնի պիր շէքէ գօսնագ իւզրէ թահթը միւզաքէրէյէ ալմիշ օլուսլուսլու բիվայէթ օլունմագտա տըր: — Վէլի ի ահտ Նուսուֆ իզգէտտին էֆէնտինին հիմայէ վէ մուսվէնէթի իլէ թէշքիլ էտիլմիշ օլան հէյէթ ի իլմիլէ՝ քէնտի սայ ու զայրէթլէրինին իլք սէմէրէսի օլմագ իւզրէ «Մուհիթ էլ Մէարիֆ» նամ պէօյիւք էսէրին պիրինճի ֆօրմալընը նէշը էյլէմիշ տիր: Էսէր ի մէզքիւրիւն Օսմանյը քիթապէթլինտէ պէօյիւք պիր հօգսան վէ ինթիթապէթլինտէ պէօյիւք պիր հօգսան վէ ինթիթաճըրէֆ էտէճէյի չիւպհէսիլ տիր: — Սօն 2 — 3 հաֆթա զարֆընտա Տէրիսապաթէթտէ Գօլէրասան միւսապ վէ թէլէֆ օլանլարըն սայըսը թէքէսալըր էթմէքտէ պուլունմը տիր: Շէօյէքի, Յուլիս 25աէն Օգոստոս 31էտէք միրուր էտէն 6 կիւն զարֆընտա 128 միւսապ վէ 69 վէֆիլայթ վուզու պուլմուշ տըր: — Իթալիանըն թիւրիւն շէրինտէ գարիպէն թէէսիս օլունմագ սէրիլտէ իճթիմա էտէճէք օլան իթֆաիյէ գօնկրէսինտէ հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէ թարափընտան տախի մուրախիսաս պուլունտուրուլաճագ տըր: — Թարսուստա՝ Ինկիլիզ թէպասը Մ. Փրէսթօն նամ ֆապրիգաթօր, իչնտէն չըգարըմը օլան Հիւսէյին թարափընտան գաթիլ էտիլմիշ վէ գաթիլ տէրտէսթ օլունմիշ տըր: Լիվանը Հիւրլըս զագէթալը իտարէ ի Էօրֆիլէ թարափընտան պիլա միւստէթ թաթիլ օլունմուշ տըր: Վան թարափընտա պիր թագըմ Դիւրտ աչիթէթլէր իրան թօփրաղընա թէճալուզ էտիպ պիր չօգ գօյուն վէ էշեա ի սաիրէ թալան էթմիշ տիրէր:

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն

Ատանա Առաջնորդարանտան վիրուտ էթմիշ օլան պիր թահրիրաթա հաղարէն Ատանանըն վալի ի ճէտիտի Մուսամէր պէյ՝ Հասանպէյլի քիլիսէսինին ագտէմճէ ինչա օլունմը իտիյի մահալտէն 20 մէթրօ գատար աչաղըտա, տիկէր պիր մէվզը իւզէրինտէ պէթէքրար ինչա օլունմասընա գարար վէրմիշ տիր: Խառն Ժողով մէզքիւր թահրիրաթը թահթը միւզաքէրէյէ ալըպ ինչապթ իչինէ պիր ան էվէլ իպթիստ օլունմասը պուլընտա Տախիլիյէ հաղըրընա միւրաճաւթտա պուլունմագ գարար վէրմիշ տիր: — Խառն Ժողով կէչէն Չարչէնպի հիւնքի իճթիմարնտա 2էյթուն Առաջնորդունըն միւրաճաւթը իւզէրինէ 2էյթունտա աչար վէրկիսինի միւսթէնա թութարագ թահսիլաթ իչինին էսքի ուսուլտա սէվամ էթմէսի պապընտա հիւքիւմէթէ պիր թագրիր թագտիմ էթմէքիլիյէ գարար վէրմիշ տիր: Վէ շարգի Անատօլունտա վուզու պուլան զասպ վէ ճինայաթ հազգընտա թէտարիք օլունման թագրիրին հիւքիւմէթէ թագտիմ օլունմասընա գարար վէրմիշ տիր: — Խոյթ ճանիլէրինի տէրտէսթ էթմէք իւզրէ՝ մահալը մէզքիւրէ իրսալ օլունման ասաքի ի Օսմանիյէ՝ Պիթլիս վալիսինին էմրինէրաղմէն Խոյթը թէրք իլէ Պիթլիսէ, միւթէվէճճիհէն մուֆարագաթ էթմիշ տիր: Ենքտիկէրինի միւթէագըպ վուզու պուլան ճիւնայէթլէրտէն, վէ հիւքիւմէթ թարափընտան հալա տէրտէսթ օլունմամը օլան ճանիլէրին թէհտիտաթընտան խալֆ ու խալիյէթէ տիւլար օլմուշ օլան էհալինին՝ ասաքիլին օրատան շէքիլմէսիլիյէ տահա զիյատէ միւզթարիպ օլաճաղը թապիի տիր: Պունըն իչիւն Պիթլիս Առաջնորդը պու խուսուստա Փաթրիգիսանէտէն մուսվէնէթ թալէպ էթմիշ տիր: Նէրուսաղէմտէ պիր թիրշէ իւզէրինտէ՝ Կարսն սօն փատիշահը Գագիկ Բագրատունինին, վէ զէվճէսի իլէ քէրիմէսինին պիր թէսի պուլունմը տըր: Բէսմին ուճարը քէսիլմիշ իսէ տէ՝ մուհիմ գըսմը հալը ասիլինտէ հըֆզ օլունմը տըր: — Ինկիլթլէրիա գրալընըն Իրլանտայը զիյարէթլէրի էսնալընտա Իրլանտանըն ուսուլ Աճէմ գօնսօլու Սերոքէ Սերոքեան էֆ. Իրլանտանըն գրալ հաղրէթլէրինէ թագտիմ օլունմը, վէ գրալ հաղրէթլէրի միւսալիլէյի փէք ճիտաի պիր սուրէթտէ գապուլ էտիպ՝ անը պաղչէ զիյաֆլէթինէ տալէթ էյլէմիշ տիր: — Ատանա Առաջնորդը թէլէզրաֆիլէն քէնտի իսթիֆանսալէսինի թագ-

տիմ էթմիշ իսէ տէ, Տեղապահ Ս. իսթիֆանու-
մէի մէզքիւրին կիլիկիա կաթողիկոսընա թագ-
տիմ օլունմագ կերէք իսթիքին, վէ լաքին քէն-
տի իսթիֆանընն էսպապընը Փաթրիգիսանէյէ
իշար էսէպիլիւր իսթիքին միւսմարէյնէ պէյան էյ-
լէմիշ տիր: — Փաթրիգիսանէյնն սօն կիւնլէրտէ
վուզու պուլան եանդընլարտան զարարտիտէ օ-
լուպ օլմատըրնա տալիւ վիլայէթլէրտէն սիւպ
օլունմը օլմաղլէ, պիլծիւմէ առաջնորդուզարա
տաիւրէ ի մէզքիւրին եանդընտան հիշ պիր զի-
յան չէքմէմիշ իսթիքին միւսպէյին թէլէզլաֆլար
քէշիտէ օլունմագ տըր: — Յուլիս 10-11
հաղընլարընտան միւթ էլարըրը օլան էրմէնի աի-
լէլէրին առատը 410ա պալիզ օլմուշ տըր: Իանէ
գապուլ էթմէյէն վէ քէնաի տօսթլարընն խա-
նէսինէ իլթիմ էթմիշ օլանլար պու սայըտան
խարիմտէ տիր: — էրմէնի Գաթօլիքլէրին Փաթ-
րիգի Թէրզեան Ս. իսթիֆա էթմիշ տիր: Չանն
օլունտուզունա նազարէն միւսմարէյնին իսթիֆա
էթմէսինին սէպէպի պաղը թալէպլէրինին Փափա
թարաֆընտան հիւսն ի գապուլ պուլմամը օլ-
մաղ տըր: — Պու սէնէ մէքթէպ ի հուզուզ-
տան նէշէթ էսէն մէզունլար միյանընտա Պ. Պ.
Սեզրակ Լոզմանեան վէ Միհրան Մարկոսեան
նամընտա իքի էրմէնի կէնծլէր պուլունմագտա
տըր: — Կիլիկիա էյթմաթիսանէլէրի իտարէլէրի
հիւքիւմէթ թարաֆընտան վաս օլունան 10,000
լիւանն հալա թէտիլէ օլունմատըրը սէպէպտէն
փէք տար պիր մէվլիտէ պուլունմագտա տըր-
լար: Պու սէպէպտէն մէզքիւր էյթմաթիսանէլէրին
սանտըքեարը պուլունան Թօփալեան էֆ. իս-
թիֆա էթմիշ իսէ տէ, իսթիֆաըն հառն ժողով
թարաֆընտան ըտտ օլունուպ, 1,000 լիւալըզ
պիր իսթիգրազ ազարնա միւստատէ էտիլմիշ
տիր: — Մալիլէ միւշալիլիլէրինտէն օլուպ Լօնտ-
րատա պուլունան կիւլպէնկեան էֆ. հարիզգէ-
տէկեանէ վէրիլմէք իւզրէ 270 լիւա իթա էթ-
միշ տիր:

Փ Ր Օ . Ճ Է Մ Ա Ա Յ Ը

Վեր. Յ. Գ. Գրիգորեան պէրա ի թէնէզ-
զիւն էվրօիայա կիթմէք իւզրէ պու հաֆթա
Փազար էրթէսի կիւնիւ Տէրիսատէթտէն հա-
րաքէթ էյլէմիշ տիր: — Այնթապտա Մ. Թ.
Գօլէնին իթա ի աիվիօմա վէ թէվզի ի միւքեա-
ֆաթ զիյնէթի Յունիս 15տէ իճրա էտիլմիշ վէ
13 միւնթէհիլէրտէն 7սի պիրէր մէզալէ գրաթ
էթմիշ տիրէր: Բէիս Տօզ. Մէրիլ մէզունլարա
«Բեհամիլ ստէմ» մէվզուը հազգընտա պահա է-

տիպ, «Թէքմիլ անլամագ», «Թէքմիլ էօյրէնմէք»
լազըմ իսթիքին թէքիտ էթտիքտէն սօնրա, Գաթ-
մագամ պէյ միւնպէրէ չըզարագ զայէթ ֆասի-
պիր լիսան իլէ մէզունլարա վէ ճէմաթա խի-
թապէն պիր գաշ սէօզ իրատ էթմիշ տիր: —
Քէսապ միաթնէրէսի Միս Չէյմալըրընն օրատա
պուլունան Ազգալին գրաթիսանէյէ 150 լիւա
հէտիլէ էթմիլի Քէսապտան պիլաիլիլիյօր: —
Չարատա Խնճիլի քիլիսա միւթէպէրանընտան
Սարգիս էֆ. Վարդանեան վէֆաթ էթմիշ տիր:
Մէրզում տինտար վէ ֆաիտէլի պիր զաթ իտի:
— Գահիրէ Հայ Աւետարանական Եկեղեցիին
չօպանը օրայը թէրք իլէ Իզմիրէ կէլմիշ օլունուը
իչիւն մէզքիւր քիլիսէ չօպանըզ գալմըշ տըր:
Մէզքիւր ճէմաթըն հէմ էրմէնիճէ հէմ Թիւրք-
ճէ վազ էտէպիլէն պիր չօպանա ինթիյաճը պու-
լունտուզունտան պու ինթիյաճը տէֆ էտէպիլէ-
ճէք զաթլարըն աթի իւզ զիքը տարէսէ միւրա-
ճաթ էթմէլէրի արղու օլունուը: Mr. K. H.
Guzeliman, P. O. Box 885, Cairo, Egypt.
— Իսքէնտէրիլէ վաիլի Քրիստափոր էֆ. Ճէ-
հիզեան պու հաֆթա Ատափազարտա միւսպէլլիւր
թախիս էտիլմիշ տիր: Իմթիհան վէ թախիս
խրզմէթիստէ Տօզ. Պարնըմ, Վեր. Դ. Կարա-
պետեան, Վեր. Ա. Շմաւունեան վէ Վեր. Յ.
Ճէհիզեան իշթիրաք էյլէմիշ տիրէր: — Արամ
էֆ. Թորոսեան Մէճմատ պէտէլի օլարագ աթի-
տէթի մէպլաղլարը ալտըրընը հազըյօր: Գ. Բ.
Տադիսմանէն էֆ. տէն 116, Տօզ. Հապիպ Նա-
զարեանտան 50, Փրօֆ. Վ. Յ. Յակոբեանտան
26, Վեր. Թ. Արսլանեանտան 26, Վեր. Տ.
Բէճէպեանտան 130, Միս Գօլտտան 36.30:

Խ Ա Ր Ի Ճ Ի

Յուլիս 24տէ Խնկիլթէրրա փարլամէնթօւր-
ընն միւղաքէրաթը զայէթ չամաթալը օլմուշ
տըր: Մէպուսան տաիլէսինտէ հէր սէտիր աօլմուշ
վէ միւսաֆիլիլէրէ մախսուսման ալարտա ապա պօշ
հէր գալմամը իտի: Մէվզուը միւղաքէրաթ
Լօրալար գամարաընա աիտ լաիհա իտի: Պաշ
վէքիլ Մ. Ասգուլթ պէյանը էֆքեար էթմէք
իւզրէ այաղա գալգընճա մուխալիֆ թարաֆ
վէլվէլէյէ պաշաաղլար: Միւշարիլէյի ալգընը
աչըպ պիր իքի սէօզ սէօյլէր սէօյլէմէք հէր թա-
րաֆտան, «Խալըն» «Վազ կէշ» վէ էմալի
հազարէթամիլ քէլամլար իլէ անը առատուըր-
լար իտի: Իւշ չէրէք սաթ զատար չալըսըզ-
տան սօնրա էնճամ սէօզ սէօյլէմէքիլին միւս-
թին օլմայաճաղընը կէօրէրէք հէրինէ օթուր-

